

پولشویی و راه های مقابله با آن

صادق نصیری

چکیده:

در این مقاله برآنیم تا جنبه ها و مفاهیم و شیوه اجرا و ضروریات های مقابل با پولشویی ,بازارهای مالی ,اقتصادی نقل و انتقال وجوه نقد مراحل فرآیند و گونه های پول شویی . آثار و شیوه های پول شویی . ومحدوده جرائم و روشهای مبارزه با پولشویی و سیاست پیشگیرانه و تدابیر مبارزه با پولشویی و سیاست کیفری ایران در مورد پولشویی و مراجع کیفری و قضایی و نظام مجازات ها و قوانین تشخیص هویت مشتریان ونگهداری اطلاعات ثبت شده اقدامات به عمل آمده در ایران و قلمرو شمول قانون و تعیین مجازات و جرائم مرتبط با پول شویی و وظایف دستگاه ها و نهادهای مشمول قانون مبارزه با پول شویی و وظایف ونحوه فعالیت شورای عالی مبارزه با پول شویی و سازمان مبارزه با پول شویی را بررسی کنیم.

کلید واژه: پولشویی ,بازارهای مالی ,اقتصادی نقل و انتقال وجوه نقد

مقدمه

واژه پول شویی برای توصیف فرآیندی مورد استفاده قرار می گیرد که در آن پول غیر قانونی یا کثیفی که حاصل فعالیت های مجرمانه مانند قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه و کالا، قاچاق انسان، رشوه، اخاذی، کلاهبرداری و ... است، در چرخه ای از فعالیت ها و معاملات باگذر از مراحل، شسته و به پول قانونی و تمیز تبدیل میشود. به عبارت دیگر منشا و منبع وجوهی که به صورت غیر قانونی به دست آمده است از طریق رشته ای از نقل و انتقالات و معاملات به گونه ای پنهان میشود که همان وجوه به صورت درآمد قانونی نمود پیدا کرده و وارد فعالیت ها ومجاری قانونی میشود. پدیده پول شویی آثار زیانبار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی قابل توجهی برای جوامع به همراه دارد که از آن جمله میتوان به آلوده شدن و بی ثباتی بازارهای مالی، بی اعتمادی مردم به نظام مالی، تغییرات جبری و ناخواسته در تقاضای پول و تغییر شدید در نرخ بهره و در نتیجه انتقال پیش بینی نشده سرمایه بین کشورها، تضعیف بخش خصوصی قانونی، شکست برنامه های خصوصی سازی کشورها، کاهش کنترل دولت بر سیاست های اقتصادی، کاهش درآمد دولت ها، فاسد کردن ساختار و لطمه شدید به اعتبار دولت ها و نهاد های اقتصادی کشورها و ... اشاره کرد.

آثار مزبور با توجه به ویژگی‌های این پدیده مانند جهانی بودن، انعطاف‌پذیری و قابلیت انطباق عملیاتی آن، به کارگیری پیشرفته‌ترین ابزارهای فنی و شیوه‌های تخصصی در انجام آن، ابتکارات و خلاقیت عاملان آن، دسترسی به منابع فراوان، گسترش دائمی در حوزه‌ها و فضای جدید و جستجوی مستمر سود، تشدید میشود. بنابراین و با توجه به حجم قابل توجه پول‌های شسته شده (سالانه ۵٪ تولید ناخالص داخلی جهان) و گسترش روزافزون پدیده پول‌شویی، انجام پژوهش و سپس تدوین قوانین جامع برای مبارزه با آن ضرورتی انکارناپذیر است.

در دو دهه اخیر، با توجه به گسترش سریع پول‌شویی و تبدیل شدن به پدیده‌ای بین‌المللی و نگرانی در مورد نبود قوانین ملی موثر برای مبارزه با جرم‌های سازمان‌یافته و شستشوی عواید حاصل از آن، قوانین و پیمان‌نامه‌های جدید و تلاش‌های بین‌المللی قابل توجهی برای مبارزه با پول‌شویی شکل گرفته است که از آن جمله میتوان به پیمان‌نامه‌های سازمان ملل، جامعه اروپا، سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، سازمان کشورهای آمریکایی، و اقدام‌های بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول در زمینه مبارزه با پول‌شویی اشاره کرد.

در اقتصاد ایران، تاکنون به دلیل ناشناخته ماندن پیامدها و آثار زیان‌بار پول‌شویی، اقدام قابل توجهی صورت نگرفته است. تنها اقدام مثبت در این زمینه، لایحه منع پول‌شویی تقدیمی دولت به مجلس شورای اسلامی است که مراحل بررسی مقدماتی آن انجام شده است.

تاریخچه اصطلاح پولشویی

پولشویی پدیده جدیدی در دنیا نبوده و به تازگی اتفاق نیفتاده است. سابقه پولشویی به وقوع فساد در دنیا باز می‌گردد. در گذشته‌های دور خلافکاران و جوه حاصل را به صورت علنی و آشکار استفاده نمی‌کردند به همین دلیل، در خصوص نخستین زمان استفاده از واژه پولشویی و رواج آن میان محققان اتفاق نظر وجود ندارد؛ گفته می‌شود واژه پولشویی با نگرش امروزی، برای نخستین بار در سال ۱۹۷۹ و با کشف یک چمدان حاوی ششصد میلیون دلار پول نقد در فرودگاه پالمو، که حاصل فروش مواد مخدر بود، مطرح گردید. موضوعی که به تشکیل پرونده ایتالیایی - آمریکایی ارتباط پیتزا منجر شد و در سال ۱۹۸۵ محاکمه آن برگزار گردید.

همچنین گفته می‌شود این اصطلاح از مالکیت مافیا بر دستگاه‌های رختشویی سکه‌ای در آمریکا نشئت گرفته است در دهه ۱۹۲۰ گانگسترها مبالغ هنگفتی را به صورت نقد از راه اخاذی، فحشا، قمار، قاچاق، مشروبات الکلی و غیره به دست آورده و ناچار بودند منبعی برای وجوه غیر قانونی خود معرفی کنند. بنابراین یکی از راه‌های رسیدن به این هدف، خرید واحدهای تجاری قانونی و تلفیق عایدات غیر قانونی خود با عایدات قانونی و مشروعی بود که از این مرکز تجاری به دست می‌آوردند. دستگاه‌های رختشویی سکه‌ای به این دلیل انتخاب شدند که از طریق این دستگاه‌ها روزانه وجوه نقد زیادی کسب می‌شد و حساسیتی هم بر نمی‌انگیخت. در قضیه واتر گیت در سال ۱۹۷۳ در آمریکا برای نخستین بار اصطلاح پولشویی وارد مطبوعات شد و در سال ۱۹۸۲ به متون قضایی و حقوقی آمریکا نیز راه یافت.

پولشویی چیست؟

پولشویی عبارت است از تبدیل یا انتقال سرمایه با علم به اینکه آن سرمایه ناشی از ارتکاب یک جرم است، به منظور مخفی نگهداشتن منشاء و ماهیت غیرقانونی سرمایه مذکور. عمدتاً پولشویی جرم دومی محسوب می‌شود که برای اختفای درآمد حاصل از جرم اول صورت می‌پذیرد. پولشویی، یعنی هرگونه اقدام برای مخفی کردن یا تغییر ظاهری هویت نامشروع درآمد حاصل از فعالیت‌های مجرمانه، به گونه‌ای که وانمود شود این عواید از منابع قانونی سرچشمه گرفته است. طبق مفاد ماده دو قانون مبارزه با پولشویی جمهوری اسلامی ایران

مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۱، جرم پولشویی عبارت است از تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی، با علم به اینکه به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد.

بطور کلی پولشویی فرآیندی است که طی آن پول کثیف، غیرقانونی و نامشروع در چرخه‌ای از مبادلات گذارده می‌شود، به طوری که پس از خروج از چرخه، قانونی و تمیز جلوه می‌نماید. به عبارت دیگر منبع سرمایه‌های حاصله که از راه‌های غیرقانونی (قاچاق مواد مخدر و داروهای روان‌گردان، قاچاق انسان و اعضای بدن انسان، دزدی، رباخواری، رشوه و فساد، فرار از مالیات، تروریسم) به دست آمده‌اند با استفاده از ترفند مبادلات و انتقالات پیاپی، چنان مخفی نگاه داشته می‌شود که کاملاً قانونی به نظر می‌رسد. به عنوان مثال فردی که وجوه غیرقانونی و غیرمشروع در اختیار دارد برای گم کردن و پنهان ساختن منشأ اصلی ارتکاب جرم اقداماتی می‌کند؛ از جمله تبدیل این وجوه به سپرده‌های سرمایه‌گذاری به نام خود و یا دیگران، نگهداری در انواع حساب‌های خود نزد بانک، صدور حواله به نام خود یا دیگران، خرید اوراق مشارکت و سهام و اوراق بهادار و یا اموال منقول و غیرمنقول به نام خود و یا دیگران، تبدیل تعهدات بانکی، به نحوی که شناخت و تعقیب کیفری مرتکب جرم سخت و یا ناممکن می‌گردد. این اعمال و مصادیق آن را پولشویی می‌نامند. به موجب مقررات مبارزه با پولشویی، بانک‌ها مکلفند برای جلوگیری از این رویه ناپسند و مقابله با آن تدابیر لازم اتخاذ نمایند.

در ضمن خاطرنشان می‌سازد که در ماده ۶۲۲ قانون مجازات اسلامی نیز پیش‌بینی شده است: (هرکس با علم و اطلاع یا با وجود قراین اطمینان آور به این که مال در نتیجه ارتکاب سرقت بدست آمده است آن را به نحوی از انحا تحصیل یا مخفی یا قبول کند یا مورد معامله قرار دهد به حبس از ۶ ماه تا ۳ سال و ۷۴ ضربه شلاق محکوم خواهد شد)

سوابق تاریخ جزایی ایران نشان می‌دهد که در ابتدا، اخفای مال مسروقه جرم مستقلی نبوده، و مرتکب آن تحت عنوان معاونت در سرقت قابل تعقیب و مجازات بود. امروزه با شخصی که به سارق در ارتکاب عمل مجرمانه پشت گرمی می‌دهد. به شدت برخورد می‌شود، اگر سارق اطمینان داشته باشد که شخص یا اشخاصی حاضر به همکاری با وی نیست، جرات فروش یا مخفی کردن اموال مسروقه را نخواهد داشت و لذا جرم سرقت شدیداً کاهش خواهد یافت. علاوه بر این، هرگاه سارق موفق به تحصیل، معامله یا اخفای اموال مسروقه نشود مأموران کشف جرم راحت‌تر خواهند توانست با بدست آوردن اموال مسروقه، سارقان را به مجازات برسانند. قبلاً باید جرم اتفاق افتاده باشد.

مراحل فرآیند پول شویی

پول شویی فرآیندی پیچیده، مستمر، دراز مدت و گروهی است که به طور معمول در مقیاسی بزرگ انجام می‌شود و میتواند از محدوده جغرافیایی - سیاسی یک کشور فراتر رود. براساس این فرآیند، عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه با گذر از مراحل مختلف وارد نظام مالی و فعالیت‌های قانونی می‌شود و با پنهان ماندن منشأ غیر قانونی آن، ظاهری قانونی می‌یابد. به طور کلی فرآیند پول شویی دارای سه مرحله به صورت زیر است:

جایگذاری

اولین مرحله از فرآیند پول شویی، جایگذاری یا تزریق عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه به شبکه مالی رسمی با هدف تبدیل عواید مزبور از حالت نقدی به ابزارهای (دارایی‌های) مالی است.

جایگذاری عواید حاصل از جرم میتواند با تقسیم وجوه کلان به مبالغ کوچکتر که چندان حساسیت برانگیز نیست و سپرده‌گذاری آن‌ها در بانکهای داخلی یا دیگر موسسات مالی رسمی و غیر رسمی انجام شود. یا برای سپرده‌گذاری در موسسات مالی خارجی به بیرون از مرزها انتقال داده شود، یا برای خرید کالاهای پرارزش مانند آثار هنری، هواپیما، فلزات و سنگ‌های قیمتی به کار رود.

لایه چینی

این مرحله که در واقع جداسازی عواید حاصل از فعالیت های مجرمانه از منشا یا فعالیت های موجد آن است ، از طریق ایجاد لایه های پیچیده ای از معاملات یا نقل و انتقالات مال چند گانه با هدف مبهم ساختن فرآیند حسابرسی ومجهول گذاشتن هویت طرف های اصلی معامله و ناممکن کردن رد گیری منشا عواید مزبور ، صورت می گیرد .

این مرحله میتواند شامل معاملاتی مانند انتقال تلگرافی سپرده ، تبدیل سپرده به اسناد پولی (اوراق بهادار ، سهام سرمایه ای ، چک های مسافرتی) ، خرید مجدد کالاهای پر ارزش و اسناد پولی و سرمایه گذاری آن ها در معاملات ملکی ومؤسسات قانونی به ویژه در صنایع تفریحی وجهانگردی باشد . شرکت های پوششی که معمولاً " در کشورهایی با شرایط مالیاتی مناسب به ثبت می رسند ، ابزاری معمول در مرحله لایه بندی هستند . این شرکت ها که مدیران آن ها اغلب وکلای محلی هستند واز جانب موکلان ایفای نقش میکند ، با اتکا به قوانین راز داری بانکی و امتیاز وکیل - موکل از افشای اطلاعات مالکان شرکت های مزبور خودداری میکنند .

یکپارچه سازی

آخرین مرحله در فرآیند پول شویی ، یکپارچه سازی یا فراهم کردن پوشش ظاهری مشروع و توجیه قانونی برای عواید حاصل از فعالیت های مجرمانه است . چنانچه مرحله لایه چینی با موفقیت انجام شود عواید شسته شده با استفاده از طرح های یکپارچه سازی ، به نحوی وارد جریان اصلی اقتصادی میشود که با بازگشت به سیستم مالی ، وجوه شکل و ظاهری قانونی یافته است .

در این مرحله در واقع ، وجوه انباشته شده در لایه های مختلف ، صرف خرید دارایی های قانونی شده و از این طریق وارد سیستم رسمی مالی و اقتصادی میشود و با دارایی های دیگر در سیستم همگون میشود . در پایان این مرحله تشخیص دارایی های قانونی از غیرقانونی بسیار مشکل خواهد بود .

مرحله یکپارچه سازی میتواند از طریق روش های متعددی مانند استفاده از شرکت های پوششی برای اعطای وام ، یا سپرده گذاری در مؤسسات مالی خارجی به عنوان وثیقه تامینی برای وام های داخلی صورت گیرد . جعل حواله های کالاهای فروخته شده به خارج از مرزها از دیگر روش های معمول برای انجام این مرحله است .

مراحل اساسی فرآیند پول شویی ممکن است به صورت جداگانه و متمایز یا به طور همزمان اتفاق افتد . چگونگی استفاده از این مراحل به سازوکارهای موجود برای پول شویی و شرایط سازمان های مجرم بستگی دارد .

گونه های پول شویی

پدیده پول شویی در یک کشور لزوماً به عواید به دست آمده از فعالیت های بزه کارانه یا مجرمانه انجام شده در آن کشور محدود و منحصر نمی شود . در واقع ، ممکن است عواید به دست آمده از فعالیت های مجرمانه در دیگر کشورهای جهان نیز به کشور مفروض منتقل و در آن شسته شود .

به طریق اولی ، تعریف پول شویی باید در برگیرنده بخشی از عواید جرایم رخ داده در هر کشور نیز باشد که برای شسته شدن در سایر نقاط جهان ، از آن خارج میشود . بدین ترتیب ، چهارگونه قابل شناسایی پول شویی را چنین میتوان برشمرد .

پول شویی درونی؛ شامل پول های کثیف به دست آمده از فعالیت های مجرمانه انجام شده در داخل یک کشور که در همان کشور نیز شسته میشود .

پول شویی صادرشونده؛ شامل پول های کثیف به دست آمده از فعالیت های مجرمانه انجام شده در سایر نقاط جهان ، که در داخل یک کشور مفروض شسته میشود .

پول شویی وارد شونده؛ شامل پول های کثیف به دست آمده از فعالیت های مجرمانه انجام شده در سایر نقاط جهان ، که در داخل یک کشور مفروض شسته میشود .

پول شویی بیرونی؛ شامل پول های کثیف به دست آمده از فعالیت های مجرمانه انجام شده در سایر کشورها ، که در خارج از کشور نیز شسته میشود .

آثار پول شویی

هم پیوندی نزدیک و آشکار پدیده پول شویی با فعالیت های مجرمانه یا غیر قانونی ، و نقش اساسی آن در ترغیب یا تسهیل فعالیت مجرمانه و فراهم نمودن امکان تداوم یا حتی تقویت جرائم سازمان یافته ، ضرورت شناسایی و رویارویی با این پدیده شوم ، و عزم بین المللی برای مبارزه با این معضل را به ویژه از دهه ۱۹۸۰ به این سو آشکار میکند . گروه کاری اقدام مالی برای مبارزه با پول شویی چهار تهدید اساسی پدید آمده از معضل جهانی پول شویی را چنین برشمرد (OECD) وابسته به سازمان همکاری اقتصادی و توسعه است کوتاهی در مبارزه با پول شویی ، سود آوری فعالیت های مجرمانه یا غیر قانونی را برای مجرمان آسان تر میسازد .

کوتاهی در مبارزه با پول شویی ، سازمان های مجرم را در تامین مالی فعالیت های مجرمانه و گسترش آن فعالیت ها ، آزادتر میگذارد امکان به کارگیری شبکه مالی رسمی از سوی پول شویان ، خطر فساد پذیری نهادهای مالی و کل بخش مالی اقتصاد ملی را به همراه می آورد .

انباشت قدرت و ثروت توسط مجرمان و گروه های بزهکار - برخوردار از امکان پول شویی - تهدیدی جدی برای اقتصادهای ملی و به ویژه برای نظام های دموکراتیک به شمار می آید .

و نیز به استناد گزارش ارائه شده توسط مدیر (IMF) علاوه بر این ها ، برپایه یافته های پژوهش انجام شده در صندوق بین المللی پول عامل صندوق مزبور در سال ۱۹۹۸ ، انحراف تحلیل ها و سیاست گذاری های کلان اقتصادی از مهم ترین پیامدهای کلان اقتصادی پول شویی به شمار می آیند .

در یک جمع بندی کلی ، آثار زیانبار پدیده پول شویی را میتوان آلوده شدن و بی ثباتی بازارهای مالی دانست که در نتیجه آن ، ارکان سیاسی ، اقتصادی و بنیان های اجتماعی به خطر می افتد . به بیان دیگر ، پول شویی به نظم اجتماعی - اقتصادی آسیب میرساند ، زیرا این پدیده آثار منفی قابل توجهی بر رقابت آزاد و ثبات و سلامت نظام مالی ، خواهد داشت . این آثار نه تنها در بازارهای مالی جهانی بلکه در بازارهای نوظخته نیز نمود عینی خواهد داشت . در واقع ، هرکشوری که وارد شبکه مالی بین المللی میشود ، در معرض ریسک

ناشی از پول شویی قرار می‌گیرد. برخی از شواهد نشان می‌دهد نقل و انتقال وجوه به بازارهایی که اقدامات مربوط به کشف و ضبط عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه کم تر است. افزایش یافته و سرمایه‌گذاری بر روی دارایی‌های واقعی و دیگر فعالیت‌های اقتصادی توسط گروه‌های سازمان یافته متخلف در این بازارها رشد کرده است. به بیان دیگر، گسترش تلاش‌های مقام‌های مسئول در بازارهای مالی جهانی در زمینه مبارزه با پول شویی، فعالیت پول شویان را به سمت بازارهای نوظهور هدایت خواهد کرد.

آثار اقتصادی

تضعیف بخش خصوصی: یکی از آثار مهم اقتصادی پول شویی در بخش خصوصی نمود پیدا می‌کند. پول شویان با هدف پنهان کردن عواید حاصل از فعالیت‌های غیر قانونی خود، با استفاده از شرکت‌های پیشرو، عواید مزبور را با وجوه قانونی مخلوط می‌کنند. برای مثال، در برخی کشورها برای پوشش عواید حاصل از قاچاق مواد مخدر، پیتزا فروشی‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. این گونه شرکت‌ها در واقع به وجوه غیر قانونی قابل توجهی دسترسی دارند که به آن‌ها کمک می‌کند محصولات و خدمات خود را با قیمتی کم تر از سطح قیمت بازار ارائه کنند. گاهی شرکت‌های مزبور می‌توانند محصولات خود را حتی با قیمتی کمتر از هزینه تولید، عرضه کنند. براین اساس این شرکت‌ها نسبت به شرکت‌های قانونی که سرمایه خود را از بازارهای مالی تامین می‌کنند، از قدرت رقابت بیشتری برخوردارند. این امر رقابت را برای شرکت‌های قانونی بسیار مشکل می‌کند و باعث بیرون راندن آن‌ها توسط شرکت‌ها و سازمان‌های مجرم، از بازار و تضعیف بخش خصوصی قانونی در اقتصاد می‌شود.

بدون تردید اصول مدیریتی این شرکت‌های مجرم با اصول حاکم بر بازار آزاد در زمینه انجام فعالیت‌های اقتصادی سازگار نیست و این امر در سطح کلان آثار منفی بیش تری برای اقتصاد جامعه به همراه دارد.

تضعیف یکپارچگی و تمامیت بازارهای مالی؛ موسسات مالی متکی به عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه، در مدیریت مناسب دارایی‌ها انجام به موقع تعهدات و عملیات خود با مشکلات و چالش‌های بیش تری مواجه‌اند. برای مثال، مقدار زیادی پول با هدف پول شویی وارد موسسه مالی می‌شود، اما به طور ناگهانی و بدون اعلام و اخطار، در پاسخ عوامل غیر بازاری، مانند اقدامات قانونی، از موسسه خارج می‌شود. این امر ممکن است مشکلاتی در زمینه نقد شوندگی و امور اجرایی در بانک‌ها ایجاد کند.

کاهش کنترل دولت بر سیاست‌های اقتصادی؛ براساس برآوردهای انجام شده، حجم پول شویی در جهان بین ۲ تا ۵ درصد تولید ناخالص داخلی جهان است. در بعضی از کشورهای در حال رشد، این عواید غیر قانونی ممکن است میزان بودجه دولت را تحت شعاع قرار دهد و در نتیجه کنترل دولت بر سیاست‌گذاری‌های اقتصادی را کاهش دهد. در واقع گاهی حجم زیاد دارایی‌های انباشته شده مبتنی بر عواید حاصل از پول شویی، بازارها یا حتی اقتصادهای کوچک را در تنگنا قرار می‌دهد.

از آنجا که پول شویان وجوه به دست آمده را در جایی سرمایه‌گذاری می‌کنند که احتمال کشف آن نسبت به جایی که بازدهی بیش تری دارد، کمتر است، پول شویی تاثیر معکوسی بر نرخ ارز و نرخ بهره خواهد داشت. به عبارت دیگر پول شویی خطر بی ثباتی ناشی از تخصیص نادرست منابع را که خود حاصل فعالیت‌های مصنوعی و غیر واقعی است، افزایش می‌دهد.

به طور خلاصه، پول شویی و دیگر جرائم مالی ممکن است به تغییرات مهم و غیر قابل توجهی در تقاضای پول و نوسان‌های شدید در جریان‌های سرمایه، نرخ ارز، و نرخ بهره منجر شود.

کاهش درآمد دولت؛ یکی دیگر از آثار زیانبار پول شویی کاهش درآمدهای دولت است که به طور غیر مستقیم به اشخاصی که مالیات خود را صادقانه پرداخت می‌کنند، لطمه می‌زند. علاوه بر این، پول شویی گردآوری مالیات را نیز با مشکل مواجه می‌کند.

ایجاد موانعی برای خصوصی سازی؛ پدیده پول شویی اقدامات کشورها برای انجام اصلاحات اقتصادی از طریق خصوصی سازی را بامشکل مواجه میکند. اگرچه خصوصی سازی منافع اقتصادی قابل توجهی به همراه دارد، میتواند به صورت ابزاری برای پول شویی مورد استفاده قرار گیرد. سازمان های مجرم از توان مالی بیش تری برای خرید شرکت های دولتی برخوردارند. در واقع آن ها میتوانند با خرید شرکت ها و موسسات مورد نظر خود مانند بانک ها، از آن ها برای پنهان کردن عواید حاصل از فعالیت های مجرمانه و همچنین گسترش فعالیت های غیر قانونی استفاده کنند.

ریسک اعتباری؛ هیچ کشوری تمایل ندارد که اعتبار خود و نهادهای مالی خود را با همکاری در انجام پول شویی، به ویژه در شرایط کنونی اقتصاد جهانی از دست بدهد. پول شویی و جرائم مالی دیگر مانند دست کاری در بازار، داد و ستد اوراق بهادار با استفاده از اطلاعات مجرمانه، اختلاس، نقش جذب کنندگی سود و اعتماد و اطمینان را در بازار از بین میبرد. کاهش اعتبار به دلیل انجام فعالیت های مزبور، فرصت های مناسب جهانی و رشد و پایداری را کاهش میدهد و باعث رشد سازمان های مجرم با اهداف کوتاه مدت میشود.

آثار اجتماعی

علاوه بر آثار زیانبار اقتصادی، پول شویی خطرات و هزینه های اجتماعی قابل توجهی نیز به همراه دارد. این پدیده، فرآیندی حیاتی برای انجام جرائم مهم وعمده است و امکان گسترش فعالیت های غیر قانونی را برای قاچاقچیان مواد مخدر، کالا و ... و سایر مجرمان فراهم می کند. علاوه بر این هزینه های دولت را به دلیل نیاز به تدوین و اجرای قانون و هزینه های بیش تر برای مراقبت های بهداشتی مانند درمان معتادان مواد مخدر - برای مبارزه با پیامدهای جدی پول شویی افزایش می دهد.

یکی از آثار منفی اجتماعی - اقتصادی پول شویی، انتقال قدرت اقتصادی از بازار، دولت و شهروندان به مجرمان و سازمان های متخلف است. قدرت اقتصادی منتقل شده به سازمان ها و اشخاص مجرم اثر مخربی بر همه ارکان و اجزای جامعه دارد. در صورت گسترش پول شویی در جامعه و عدم مبارزه جدی با آن و افزایش قدرت پول شویان، ممکن است دولت تحت کنترل آن ها قرار گیرد.

مراحل عملیات پول شویی

ایجاد پول غیر قانونی

معمولاً پول غیر قانونی از سوی بنگاههای غیر مشهور و غیر رسمی و اشخاصی که در رابطه با این بنگاهها به صورت غیر قانونی فعالیت دارند تولید می شود. این بنگاهها معمولاً از طریق روشهای غیر مجاز و ارتباط با مسئولان پر نفوذ کالاهای ارزشمند و یا خدمات ویژه ای را خارج از رویه معمول و با سقفی بیش تر از میزانی که تعیین شده است دریافت می کند و معمولاً با استفاده از روشهای برنامه ریزی شده برای فرار از پرداخت مالیات، پول غیر قانونی را بیشتر رواج می دهند.

در کشورهایی که توزیع با روش بارانه ای صورت می گیرد و یا از مراکز غیر قابل حساسرسی حمایت می شود، فضای مطلوبی برای رواج پول غیر قانونی فراهم می شود و رانت خواران حداکثر بهره برداری را از تفاوت قیمت مصوب و قیمت آزاد به عمل می آورند.

سند سازی مالی

معمولاً پول غیر قانونی از طریق بنگاهها و واسطه های مالی غیر مجاز و غیر متعهد به مقررات نظام بانکی و با استفاده از اسناد جعلی وارد شبکه بانکی می شود. امکان جلوگیری از این جریان به خصوص با گسترش فن آوری الکترونیک، مشکل است، لیکن همین فن آوری قادر است که درآینده ای نزدیک به نحو رضایتبخشی، طرفهای اصلی و صاحبان واقعی منابع مالی را به طور دقیق شناسایی کند.

بدیهی است استفاده از هر نوع فن آوری جدید، در مراحل اولیه با مشکلاتی مواجه خواهد بود، لیکن به تدریج که جوامع استفاده از فن آوری الکترونیک را قانونمند می کنند، ابهامات در رابطه با فرآیند پول شویی کاسته خواهد شد و برعکس تفکر برخی بانکداران، می توان امیدوار بود که بتدریج با قبول مقررات بین المللی در زمینه بانکداری الکترونیک، این مشکل نیز نسبت به وضعیت متداول کاهش یابد.

در این خصوص آنچه باید مورد تأمل قرار گیرد، بازسازی فضایی است که مؤسسات واسطه مالی می توانند در آن به صورت قانونی رشد کنند، بدیهی است در صورت حمایت مستقیم یا غیر مستقیم از انحصارهای بزرگ دولتی، به خصوص در زمینه مالی، عرضه کنندگان و تقاضا کنندگان وجوه مالی به ناچار به بازار سیاه کشیده خواهند شد و در نهایت با گسترش نهادهای مالی غیر متشکل و زیر زمینی، فضای تاریک و غیر قابل کنترلی برای پول شویی به وجود خواهد آمد.

هرگز نباید با بازارهای غیر متشکل پول - جز حالت‌های استثنایی - بصورت مستقیم برخورد شود، بلکه با تشویق و حمایت از واسطه های مالی سالم و با بهره برداری از مشورت‌های این نهادها می توان زمینه را برای از بین بردن پول شویی فراهم کرد.

تضعیف پایگاه‌های واسطه های مالی غیر متشکل، همزمان با ایجاد فضای آزاد معاملاتی، عملیات پول شویی را با مخاطراتی رو به رو خواهد کرد. در صورتی که نتوان بین اشخاص و واسطه های مالی شفافیت قابل قبولی برقرار کرد، نوعی «اختلاط مالی» پدید می آید که فرآیند پول شویی را تسهیل می کند.

اختلاط مالی

اختلاط مالی، پیچیده ترین مرحله از فرآیند پول شویی است، زیرا در این مرحله که معمولاً "مبادلات پولی از طریق نهادهای واسطه و یا کارگذاران مالی صورت می گیرد، به سهولت سر نخ اصلی مبادله، یعنی عرضه کنندگان پول در ابهام قرار می گیرند.

پیچیدگی اختلاط مالی زمانی که داد و ستد جنبه بین المللی پیدا می کند به مراتب افزایش می یابد، زیرا در بسیاری از کشورها، مقررات بین المللی در رابطه با پول شویی به تصویب نرسیده است و یا رعایت نمی شود.

از این رو کسانی که از طریق پول شویی به مبادلات مواد مخدر و یا قاچاق کالا می پردازند در واقع با اختلاط پولهای آلوده، مجدداً با قدرت بیشتری نهادهای سالم و واقعی هر کشور را نشانه گرفته اند. گاهی کسانی که به محافل تصمیم گیری نزدیک می شوند، با استفاده از رانت اطلاعاتی ثروت قابل ملاحظه ای را بدست می آورند این مسئله نیز باید نوعی «پول شویی ضمنی» تلقی شود.

در هر حال، وقتی از طریق رانت اطلاعاتی ثروتی به وجود می آید و با سایر منابع بانکها و مؤسسات اعتباری مخلوط می شود، بلافاصله جناح سیاسی تحت تأثیر خود را تقویت خواهد کرد و در این حال مبارزه با مسئله پول شویی تا حدود زیادی دشوار خواهد شد.

تشویق پول شویی

فرض می کنیم که منابعی از طریق دزدی و یا خرید و فروش کالاهای قاچاق و غیر مجاز، تحصیل کرده، با سپرده گذاری در شبکه بانکی و با استفاده از خدمات بانکی، بتواند از طریق روشهای قانونی مثل سایر افراد عملیات بانکی در جهتی که می خواهد انجام دهد. تا زمانی که صاحبان غیر قانونی پول با فریب مجریان قانون به عملیات خود مبادرت می ورزند، پول شویی یک مسئله ساده است، (لیکن

پس از اینکه صاحبان غیر قانونی پول برخورد قانون و شکل دادن آن به نفع خود دسترسی پیدا کند - مثل کشورهای آمریکای لاتین - آنگاه با مسئله پول شویی شتابنده مواجه خواهیم بود. در هر حال موضوع پول شویی در ابتدا ممکن است موردی و تحت تأثیر عوامل مختلف آسیب شناختی روی دهد. این مسئله نیز مثل اکثر آسیب‌های اجتماعی قابل رفع است، لیکن زمانی که پول شویی به عنوان یک هدف سازمان یافته سیاسی مشروعیت پیدا کند، در آن صورت آتشی فراگیر، دامن همه جامعه را شعله ور خواهد ساخت. امروزه این هجوم سرطان پولی که بلافاصله موجب تشکیل تومورهای مختل کننده اقتصادی می شود، تحت عنوان پول شویی مطرح شده است.

شیوه های پول شویی

با توجه به متنوع بودن روشهای کسب سود از اعمال خلاف، بالطبع شیوه های تطهیر پول نیز پیچیده و متنوع خواهد بود. به عبارت دیگر شیوه های پول شویی، به عواملی چون نوع خلاف انجام شده، نوع سیستم اقتصادی و قوانین و مقررات کشوری که در آنجا خلاف صورت گرفته و نوع مقررات کشوری که در آنجا پول تطهیر می شود، بستگی دارد. از معمولیترین و مهمترین روشهای پولشویی این است که پول شویان برای کاهش جلب توجه مجریان قانون به عملیات پول شویی، مقادیر زیادی پول نقد را به مقادیر کوچکی تبدیل نموده و یا بطور مستقیم در بانک سرمایه گذاری کرده و یا با آن ابزارهای مالی چون چک، سفته و غیره خریده و در مکانهای دیگر سپرده گذاری می کنند.

از شیوه های دیگر تطهیر پول می توان به سرمایه گذاری موقت در بنگاههای تولیدی - تجاری قانونی، سرمایه گذاری در بازار سهام و اوراق قرضه، ایجاد سازمانهای خیریه قالبی، سرمایه گذاری در بازار طلا و الماس، شرکت در مزایده های اجناس هنری و کالاهای قدیمی و انتقال پول به کشورهای دارای مقررات بانکی آزاد مثل کشور سوئیس اشاره نمود. به صورتی که پول کثیف زمانی که در فعالیتهای قانونی وارد شده و سرمایه گذاری شود، در طول گردش و دست بدست شدن با پولهای تمیز مخلوط می شود، بطوری که دیگر طبقه بندی یا لایه لایه (Placement) شناسایی آن ناممکن می گردد. مراحل عملیات پولشویی بطور معمول در ۳ مرحله مکان یابی انجام می پذیرد. مکان یابی به مرحله ای گفته می شود که پول نقد بطور فیزیکی وارد (Integration) و ادغام (Layering) کردن سیستم مالی می شود. این مرحله در هنگام سپرده گذاری پولهای غیر قانونی در نهادهای مالی اتفاق می افتد. طبقه بندی یا لایه لایه کردن مرحله ای است که در طی آن درآمدهای نامشروع با یکسری فعالیتهای مبادلاتی به منظور تغییر وضعیت بین وجوه منابع غیر قانونی به اجرا در می آید. به عنوان مثال، نقل و انتقال وجوه بین بانکها جزء این مرحله محسوب می گردد. در مرحله ادغام، وجوه غیر قانونی با یکسری فعالیتهای تجاری و قانونی به بدنه اصلی اقتصاد ترکیب می گردد و در موسسات تجاری قانونی سرمایه گذاری می شود می باشد. در این (Cyberpayment Systems). یکی از روشهای جدید پول شویی از طریق سیستمهای پرداخت شبکه ای سیستم ها، پرداخت از طریق شبکه اینترنت، شبکه های محلی، ماهواره ای و یا از طریق موبایل صورت می گیرد. پول شویان، بدلیل شرایط خاص این شبکه ها مانند نقل و انتقال بدون واسطه پول و بی نام بودن نقل و انتقالات وجوه و گسترش این نوع سیستم پرداخت در سطح جهان، مراحل گوناگون پولشویی را از این طریق انجام می دهند.

فرایند پول شویی ممکن است به صورت جداگانه و متمایز یا به طور همزمان اتفاق افتد. چگونگی استفاده از این مراحل به سازوکارهای موجود برای پول شویی و شرایط سازمانهای مجرم بستگی دارد.

به طور کلی نکته مشترک تمام اقدامات بین المللی انجام یافته برای مبارزه با پول شویی، توجه و تاکید بر عوامل حاصل از جرم به عنوان مهمترین انگیزه برای ارتکاب انواع جرائم و فعالیتهای مجرمانه است. آثار پولشویی گروه کاری اقدام مالی برای مبارزه با پول شویی چهار تهدید اساسی پدید آمده از معضل جهانی پول شویی را چنین (OECD) وابسته به سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (FATA) برشمرده است.

کوتاهی در مبارزه با پولشویی، سودآوری فعالیت‌های مجرمانه یا غیرقانونی را برای مجریان آسانتر می‌گردد
کوتاهی در مبارزه با پول شویی، سازمان‌های مجرم را در تامین مالی فعالیت‌های مجرمانه و گسترش آن فعالیت‌ها آزادتر می‌گذارد
امکان به کارگیری شبکه مالی رسمی از سوی پولشویان، خطر فسادپذیری نهادهای مالی و کل بخش مالی اقتصاد ملی را به همراه
می‌آورد
انباشت قدرت و ثروت توسط مجرمان و گروه‌های بزهکار - برخوردار از امکان پول شویی - تهدیدی جدی برای اقتصادهای ملی و بویژه
برای نظام‌های دموکراتیک به شمار می‌آید .

علاوه بر اینها، برپایه یافته‌های پژوهش انجام شده در صندوق بین‌المللی پول و نیز به استناد گزارش ارائه شده توسط مدیرعامل
صندوق مزبور در سال ۱۹۹۸، انحراف تحلیلیها و سیاستگذاری‌های کلان اقتصادی پول شویی به شمار می‌آیند .

محدوده جرائم پول شویی

تعیین جرائم منشاء : تعیین فعالیت‌های غیر قانونی که اصول پول شویی در مورد آن‌ها قابل اجرا است . یکی از مهم‌ترین مسائل در هر
نظام مبارزه با پول شویی است . اگرچه قاچاق مواد مخدر مهم‌ترین جرم منشاء پول شویی است ، اما براساس یک توافق نظر عمومی ،
نباید پول شویی به جرائم مرتبط با مواد مخدر محدود شود .

اثبات آگاهی از انجام عمل مجرمانه

اثر بخشی جرم شناختن پول شویی ، مستلزم اثبات آگاهی از انجام این عمل مجرمانه از طریق استنباط و استنتاج است

مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی مجرم

تدوین کنندگان قوانین پول شویی ، باید نسبت به در نظر گرفتن مسئولیت کیفری برای اشخاص حقوقی در مقابل اعمال کارکنانشان ،
توجه کنند .

ارتباط بین نهادهای مبارزه با پول شویی و موسسات مالی

این روابط معمولاً "برپایه سه اصل زیر برقرار است

نگهداری الزامی سوابق : اثر بخشی تحقیقات و پیگردهای پول شویی به توانایی مقامات مجری قانون در بازسازی معاملات مالی بستگی
دارد و این به نوبه خود به وجود سوابق مربوط به معاملات در موسسات مالی بستگی خواهد داشت .

یک نظام نگهداری سوابق ، این تعهد را که موسسه مالی مشتریان خود را بشناسند ، تقویت می‌کند و مبنایی برای رعایت معیارهای
کنترل داخلی موسسه به وجود می‌آورد .

گزارش دهی معاملات مشکوک : موسسات مالی مکلفند ، معاملات مشکوک را به نهادهای مبارزه با پول شویی گزارش دهند. در این
راستا تعیین معاملات مشکوکی که باید گزارش شوند ، کار ساده‌ای نیست . این گزارش دهی میتواند داوطلبانه یا الزامی باشد . موسسات
مالی باید براساس قانون ، در برابر مسئولیت‌های قانونی نسبت به مشتریان برای افشای معاملات مشکوک حمایت شوند .

گزارش دهی معاملات با مبلغ بیش از سقف معین : موسسات مالی باید تمام معاملات بالاتر از یک حد نصاب معین را به نهادهای مبارزه با پول شویی گزارش دهند .

تعیین یک حد نصاب هدفمند برای گزارش دهی و حفاظت از مجموعه اطلاعات به دست آمده و تحمیل هزینه های سنگین گزارش دهی بر موسسات مالی ، از جمله مشکلات این نوع سیستم گزارش دهی به شمار میرود .

سیستم نگهداری سوابق و گزارش دهی

سیستم نگهداری سوابق و گزارش دهی اطلاعات مشتری توسط موسسات مالی ، یکی از ارکان اساسی نظام های مبارزه با پول شویی است . جزئیات این سیستم و نحوه کارکرد آن باید منعکس کننده حقوق خصوصی افراد در تمام سطوح باشد به گونه ای که سوابق خصوصی ، محرمانه تلقی شود

دسترسی کامل به سوابق ، نیازمند طی مراحل قضایی باشد که منافع مشروع خصوصی را در نظر گیرد

سوابق ، تنها در راستای اهداف تعیین شده در قانون مورد استفاده قرار گیرد

وظایف موسسات مالی

شناسایی مشتری : بانک ها و دیگر موسسات مالی باید مشتریان خود را بشناسند ، یعنی به طور منظم اطلاعات و مدارکی درمورد هویت واقعی اشخاصی که با آن ها فعالیت تجاری انجام می دهند و مالکان ذینفع سپرده های آنان ، دریافت و بررسی کنند .

رعایت قانون : موسسات مالی باید از انجام همکاری در معاملات مشکوک به پول شویی ؛ خودداری کنند .

همکاری : موسسات مالی باید با مقامات مجری قانون همکاری کنند .

امور اجرایی

مبادله اطلاعات و همکاری داخلی : مقامات مجری قانون منع پول شویی در یک کشور باید با مقامات مختلف اجرایی و مراجع قضایی به منظور اجرای هر نوع تدبیر قانونی برای مبارزه با پول شویی ، همکاری کنند .

سلب حق مالکیت : یکی از موارد مهم در قوانین ضد پول شویی ، امکان سلب حق مالکیت از دارایی های و کالاهایی است که از جرم منشاء یا پول شویی حاصل شده اند .

همکاری بین المللی : سادگی و سرعت انتقال وجوه بین مرزهای بین المللی ، ضرورت همکاری بین المللی در مبارزه با پول شویی را ایجاب می کند . کنوانسیون وین ، کنوانسیون شورای اروپا ، گزارش گروه کاری اقدام مالی برای مبارزه با پول شویی ، دستور عمل جامعه اروپایی ، الگویی تنظیمی سازمان ایالت های آمریکا و بیانیه بال نمونه هایی از اقدامات بین المللی برای حل مشکل پول شویی است . در دو دهه اخیر ، گسترش سریع پدیده پول شویی و تبدیل شدن آن به یک معضل بین المللی ، نگرانی وسیعی در بین کشورهای مختلف به ویژه کشورهای غربی در مورد فقدان قوانین ملی موثر برای مبارزه با آن برانگیخته است . آگاهی کشورهای توسعه یافته از آثار پول شویی و تدوین قوانین و مقررات و اتخاذ تدابیر لازم برای مبارزه همه جانبه با آن ، باعث شده که عواید حاصل از فعالیت های مجرمانه تنها به

منظور تطهیر به سوی کشورهای سوق یابد که سازوکارهای تقنینی و نظارتی آن‌ها در بازارهای مالی ضعیف است، یا تدابیری برای برخورد با این مشکل اتخاذ نکرده اند. بدون شک، سرازیر شدن این وجوه به کشورهای فاقد سازوکار لازم ضد پول شویی، مشکلات فراوانی هم در داخل و هم در عرصه بین‌المللی برای آنها ایجاد خواهد کرد. از این رو، گفته میشود که اولین گام در مقابله با این مشکل تدوین قوانین و مقررات مناسب برای مبارزه با پول شویی است. متأسفانه در اقتصاد ایران، تاکنون به دلیل ناشناخته ماندن پیامدها و آثار زیان بار پول شویی، اقدام قانونی قابل ملاحظه‌ای صورت نگرفته است. برای مبارزه با پدیده پول شویی در ایران، علاوه بر بررسی جدی و تیزبینانه حوزه‌های مختلف اقتصاد زیرزمینی، به سازوکارهای لازم قانونی نیز نیاز است. لذا در این گزارش، برای آشنایی با نحوه طراحی و تدوین قانون و سازوکار مناسب برای مبارزه با پول شویی، سعی شده است چارچوب‌های قانونی و حقوقی، موسسات و نهادهای ضد پول شویی، دستگاه‌های مشمول قانون و وظایف آن‌ها، رویه‌های قضایی و... در کشورهای استونی، اسلوانی، اندونزی، تایلند، ترکیه، فیلیپین، کانادا، کره جنوبی و یوگوسلاوی و همچنین الگوی پیشنهادی سازمان ملل برای قانون مبارزه با پول شویی، مورد بررسی و مقایسه قرار گیرد.

روشهای مبارزه با پولشویی

دولتها باید برای مبارزه با پول شویی، یکسری از قوانین و مقرراتی را که به پول شویی مجال می‌دهند، تغییر دهند و همچنین با پیگیری یکسری از سیاستها به مبارزه با پولشویی بپردازند. برای تدوین سیاستهای ضد پول شویی، تهیه گزارشات آماری دقیق مورد احتیاج IMF می‌باشد. سپس باید به تدوین و تصویب قانون ضد پول شویی پرداخته شود. در بسیاری از کشورها، با استفاده از تکنیکهای فنی قوانینی را که بانکهای مرکزی، بانکهای تجاری و ارزی توسط آنها اداره می‌شود، فرمول بندی کرده اند. برای این منظور باید قوانینی برای بانکداری تصویب گردد که کلیه بانکها و شعب خارج آنها را از پول شویی دور سازد.

سیاست دیگر، کنترل و نظارت بر ارزهای خارجی می‌باشد. بدین صورت که دولتها باید با ارائه تمهیداتی در راس بازارهای مالی قرار گرفته و بر نقل و انتقالات ارزهای خارجی نظارت داشته باشند. اعمال نظارت بر موسسات مالی و بانکها نیز سیاست دیگر مبارزه با پول و کمیته بال برای جلوگیری از استفاده غیر قانونی اعضای سیستم بانکی اعلامیه ای صادر FATF شویی می‌باشد. برای این منظور، نموده اند. این اعلامیه، همکاری مجریان قانون را در راستای شناسایی مشتریان بانکها و نظارت بر رفتارهایشان را با نگهداری و ثبت اطلاعات مربوطه و گزارش رفتارهای غیر قانونی آنها مورد توجه قرار داده است. زیرا پول شویی در سطح وسیع منجر به آلوده شدن مدیران سیستم بانکی و در نتیجه کل سیستم مالی خواهد شد.

یکی دیگر از سیاستهای کلان دولت، وصول مالیات می‌باشد. بدین ترتیب که اصلاح ساختار مالیاتی کشور، سبب جلوگیری از فرار مالیاتی و در نتیجه جلوگیری از ایجاد پول های کثیف و پولشویی خواهد شد.

(FATF) سازمان بین‌المللی مبارزه با پول شویی

شامل کشورهای آرژانتین، استرالیا، اتریش، بلژیک، برزیل، کانادا، دانمارک، فنلاند، فرانسه، آلمان، یونان، هنگ کنگ، FATF اعضای سوئیس، ایسلند، ایرلند، ایتالیا، ژاپن، لوکزامبورگ، مکزیک، هلند، سوئد، نروژ، پرتغال، سنگاپور، اسپانیا، نیوزلند، ترکیه، انگلستان و آمریکا و دو سازمان بین‌المللی اتحادیه اروپا و شورای همکاری خلیج فارس می‌باشد که عمدتاً مهمترین مراکز مالی جهان محسوب می‌شوند. دارای یک دستورالعمل ۴۰ ماده ای می‌باشد که کلیه جنبه‌های مبارزه با پول شویی را در بر گرفته و اعضای آن ملزم به انجام آنها می‌باشند.

سیاست پیشگیرانه

به دلیل وجود خلأ قانونی و تداوم فعالیت‌های غیرقانونی ثروت‌اندوزان، دولت در تاریخ ۶ مهرماه ۱۳۸۱ لایحه مبارزه با پولشویی را تدوین و به مجلس شورای اسلامی تقدیم کرد؛ اما به علت طولانی شدن سیر قانون‌گذاری، مقررات پیشگیری از پولشویی در مؤسسات مالی در تاریخ ۱۸ آبان ماه ۱۳۸۱ توسط شورای پول و اعتبار تدوین و تصویب شد و به مراکز مجری ابلاغ گردید. این مقررات برای مراجع و نهادها تکالیفی را مقرر کرده است.

ماده یک از فصل اول این مقررات به تعریف پولشویی، عملیات بانکی، مؤسسات مالی و عملیات مشکوک پرداخته است. منظور از عملیات مشکوک، معاملات و عملیاتی است که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا دلایل منطقی ظن پیدا کنند این عملیات و معاملات به منظور پولشویی انجام می‌شود.

ماده ۷ کنوانسیون پالرمو در خصوص تدابیر مبارزه با پولشویی چنین مقرر کرده است.

الف- هر یک از دولت‌های عضو در حیطه اختیارات خود و به منظور جلوگیری و شناسایی تمامی اشکال پولشویی، یک نظام جامع نظارتی و اداری داخلی را برای بانک‌ها و مؤسسات مالی غیربانکی و در صورت اقتضا، سایر دستگاه‌هایی که به طور خاص در معرض پولشویی هستند، ایجاد خواهد کرد. این نظام بر ضرورت شناسایی مشتری، حفظ سوابق و گزارش معاملات مشکوک تأکید خواهد داشت.

ب- بدون این که خدشه‌ای به مواد ۱۸ و ۲۷ این کنوانسیون وارد آید، تضمین خواهد نمود که دستگاه‌های اجرایی، اداری، انتظامی و سایر دستگاه‌هایی که در امر مبارزه با پولشویی فعالیت دارند (از جمله مراجع قضایی در مواردی که براساس قوانین داخلی مناسب باشد)، امکان همکاری و مبادله اطلاعات در سطوح ملی و بین‌المللی تحت شرایطی که قوانین داخلی تجویز می‌کنند را خواهند داشت و بدین منظور، ایجاد "واحد اطلاعات مالی" به عنوان مرکزی ملی برای گردآوری، تحلیل و انتشار اطلاعات در خصوص موارد پولشویی احتمالی را مورد بررسی قرار خواهد داد.

در این بخش به مراکز و مؤسساتی اشاره می‌شود که قانون‌گذار مسئولیت مالی و اعتباری را به آنها واگذار کرده و به‌طور معمول، فعالیت‌های اقتصادی انجام می‌دهند. ممکن است برخی اشخاص درآمدهای مشروع و بعضی افراد درآمدهای نامشروع خود را در این مؤسسات نگهداری و سپرده‌گذاری کنند. وظیفه ذاتی این مؤسسات از نوع اعتباری و مالی است؛ اما پس از بررسی می‌توانند موارد تخلف را به مراجع قانونی اعلام نموده و همکاری متقابلی به عمل آورند.

مؤسسات مالی:

بانک‌های دولتی و غیردولتی

مؤسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

صرافی‌های مجاز

صندوق تعاون و همچنین صندوق‌های قرض‌الحسنه و تعاونی‌های اعتباری که در چارچوب مصوبات شورای پول و اعتبار فعالیت می‌کنند

قانون مبارزه با پولشویی در تاریخ ۲ بهمن ماه ۱۳۸۶ از سوی مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. ماده ۵ این قانون چنین مقرر می‌کند: تمامی اشخاص حقوقی از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، بیمه‌ها، بیمه مرکزی، صندوق قرض‌الحسنه، بنیادها و مؤسسات خیریه و شهرداری‌ها مکلفند آیین‌نامه‌های مصوب هیئت وزیران در اجرای این قانون را به مورد

در ماده ۶ این قانون نیز آمده است: دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حساب‌برسان، حسابداران، کارشناسان رسمی اجرا بگذارند دادگستری و بازرسان قانونی مکلفند اطلاعات مورد نیاز در اجرای این قانون را که هیئت وزیران مصوب می‌کند، به درخواست شورای عالی مبارزه با پولشویی ارائه نمایند.

اقدام‌ها

تصویب‌کنندگان مقررات پیشگیری از پولشویی در مؤسسات مالی در مواد ۲، ۳ و ۵ تکالیفی را برای اقدام مراجع نظارتی و عملیات مالی مقرر کرده‌اند که از وظایف ذاتی بانک‌ها و مؤسسات مالی به شمار می‌آیند. این مراجع موظفند اقداماتی از قبیل جمع‌آوری اطلاعات، ارائه پیشنهاد، اجرای قانون و هماهنگی لازم با مراکز قانونی را به عمل آورند و در صورت لزوم، پس از بررسی، مراتب را به مراجع تصمیم‌گیری کیفری یا غیرکیفری اعلام کنند.

ماده ۲ مقررات پیشگیری از پولشویی در مؤسسات مالی چنین مقرر می‌کند: مؤسسات مالی مکلفند بر تمامی عملیات‌ها و معاملات مشتریان خود با هدف شناسایی عملیات مشکوک نظارت مستمر داشته باشند.

در ماده ۳ نیز چنین آمده است: مؤسسات مالی مکلفند نسبت به احراز کامل هویت تمامی مشتریان خود اقدام نمایند.

جمع‌آوری و کسب اخبار و اطلاعات مرتبط و تجزیه و تحلیل و طبقه‌بندی فنی و تخصصی آنها در مواردی که قرینه‌ای بر تخلف وجود دارد طبق مقررات

تهیه آیین‌نامه‌های لازم درخصوص اجرای قانون و پیشنهاد آنها به هیئت وزیران

هماهنگ کردن دستگاه‌های ذی‌ربط و پیگیری اجرای کامل قانون در کشور

ارزیابی گزارش‌های دریافت شده و ارسال آنها به قوه قضاییه در مواردی که به احتمال قوی صحت دارد یا از اهمیت برخوردار است

تبادل تجربه و اطلاعات با سازمان‌های مشابه در سایر کشورها در چارچوب مفاد ماده ۱۱

تبصره ۱- دبیرخانه شورای عالی در وزارت امور اقتصادی و دارایی مستقر خواهد بود.

تبصره ۲- ساختار و تشکیلات اجرایی شورا متناسب با وظایف قانونی آن با پیشنهاد شورا به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳- تمامی آیین‌نامه‌های اجرایی شورای فوق‌الذکر پس از تصویب هیئت وزیران برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی ذی‌ربط لازم‌الاجرا خواهد بود. متخلف از این امر به تشخیص مراجع اداری و قضایی حسب مورد به ۲ تا ۵ سال انفصال از خدمات مربوطه محکوم خواهد شد.

قانون‌گذار در قانون مبارزه با پولشویی یک نهاد جمع‌آوری، تحلیل و بررسی اخبار به نام شورای عالی مبارزه با پولشویی تشکیل داده که وظایف آن وفق قانون بیان شده است. یکی از وظایف اصلی این شورا نظارت و جمع‌آوری اخبار و بررسی آنهاست. تشخیص جرم وظیفه دیگری است که قانون‌گذار برعهده این شورا نهاده است. بر قانون‌گذار این اشکال وارد است که تشخیص وقوع بزه از وظایف ذاتی دستگاه قضایی است، در حالی که این دستگاه در شورای مذکور جایگاهی ندارد. از سوی دیگر، شورای عالی مبارزه با پولشویی از حدود و اختیار اداری خارج شده و رسیدگی آن جنبه قضایی پیدا کرده است. این شورا در امر پیشگیری از وقوع جرم پولشویی فعالیت دارد و با این وجود، کمیته‌هایی هم در بانک‌ها و مؤسسات مالی تشکیل خواهد شد.

در ماده ۹ مقررات پیشگیری از پولشویی در مؤسسات مالی مصوب ۱۸ آبان ماه ۱۳۸۱، شورای پول و اعتبار چنین مقرر کرده است
الف- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است یکی از واحدهای سازمانی خود را مسئول امور مربوط به این مقررات نموده و یک
کمیته تخصصی ویژه از نظر یکی از اعضای هیئت عامل به این منظور تشکیل دهد .

ب- ترکیب اعضای کمیته به پیشنهاد عضو هیئت عامل ذی‌ربط و تصویب هیئت عامل تعیین می‌شود .

ماده ۵ نیز اشعار داشته است: چنانچه متقاضی به نمایندگی از طرف شخصی یا اشخاص دیگر تقاضای انجام عملیات بانکی را نماید، در
این صورت احراز هویت فرد اصلی علاوه بر نماینده ضروری است .

مؤسسات مالی برای افتتاح حساب مشتریان مکلفند به طور کامل احراز هویت کنند و بر عملیات مالی نظارت داشته باشند. هر یک از
مؤسسات مالی همچنین وظیفه دارد یکی از اعضای هیئت مدیره یا هیئت عامل یا یکی از مدیران اجرایی ارشد را با تصویب هیئت مدیره
به عنوان مسئول امور مربوط به پولشویی به بانک مرکزی معرفی کند. بانک نیز مکلف است کمیته‌ای تخصصی به این منظور تشکیل
دهد. هدف از این اقدام، پیشگیری از عملیات مشکوک است. اگر مراقبت و نظارت به نحوی مطلوب صورت گیرد، صاحبان حساب
قادر به انجام عملیات مشکوک نخواهند بود .

هریک از اشخاص حقیقی و حقوقی که قادر به انجام وظیفه نباشد یا این که مطابق قانون عمل نکند و از آن استنکاف ورزد، مشمول
تبصره ۳ ماده ۴ قانون مبارزه با پولشویی خواهد بود و برای این امر ضمانت اجرایی انتظامی، اداری و کیفری در نظر گرفته شده است .

سیاست کیفری ایران در مورد پولشویی

موادی از قوانین و مقررات جزایی ایران، اصل ۴۹ قانون اساسی و قانون نحوه اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی مصوب ۱۳۶۳، مواد ۲۸ و
۳۰ قانون اصلاح قانون تشدید مجازات مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۷۶ و اصلاحات و الحاقات آن، قانون مجازات اخلال‌گران در نظام
اقتصادی کشور و نیز ماده ۲ قانون تشدید مجازات مرتکبان ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری به درآمدهای نامشروع
اشخاص حقیقی و حقوقی پرداخته‌اند؛ اما این قوانین به طور کامل اجرا نشده‌اند. پس از الحاق ایران به کنوانسیون ۲۰۰۰ پارمه،
تدوین قانون مبارزه با پولشویی در دستور کار قرار گرفت. این قانون در تاریخ ۲ بهمن ماه ۱۳۸۶ به تصویب مجلس شورای اسلامی
رسیده است .

مراجعه کیفری و قضایی

قانون‌گذار در ماده ۲ قانون مبارزه با پولشویی به تعریف و راه‌های کسب درآمد نامشروع پرداخته و آن را جرم‌انگاری کرده است. در ماده ۳
این قانون نیز به عواید حاصل از جرم به معنای هر نوع مال منقول و غیرمنقولی که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم از فعالیت‌های مجرمانه
به‌دست آمده باشد، اشاره شده و در ماده ۴، تشکیل شورای عالی مبارزه با پولشویی پیش‌بینی گردیده است. بر این اساس، یک سیاست
تقنینی پیشگیری، بررسی و مراقبت و نظارت و در صورت لزوم، جمع‌آوری اطلاعات و مدارک و اسناد علیه تحصیل‌کنندگان درآمدهای
نامشروع مورد توجه قرار گرفته است. اگرچه قوه قضاییه، وزارت دادگستری و دادستانی کل کشور یا مقامات قضایی محلی عضو این
شورا نیستند و این اشکال بر قانون‌گذار وارد است که به قوه قضاییه توجه نکرده است؛ اما بند ۴ ماده ۴ چنین مقرر می‌کند: ارزیابی
گزارش‌های دریافتی و ارسال به قوه قضاییه در مواردی که به احتمال قوی صحت دارد و یا محتمل آن از اهمیت برخوردار است .

قانون‌گذار با توجه به سابقه تاریخی و متضرر شدن مدیران دولتی و مقامات کشوری و لشکری در اثر فساد، عدالت‌محوری را مورد توجه قرار داده و با حفظ کرامت انسانی و با فرض تقدم پیشگیری بر مبارزه و برخورد قضایی از طریق قانون‌گذاری و خروج اموال و دارایی‌های بیت‌المال از يد مدیران پس از محاکمه و ثبوت شرعی و با توجه به قوانین گفته شده، در ماده ۹ به مجازات مرتکب اشاره کرده است؛ با اعتقاد به این که در صورت مؤثر نبودن پیشگیری و مراقبت اداری و انتظامی، باید تعقیب کیفری صورت گیرد. با همین ایده، دادگاه‌های عمومی و انقلاب صالح به رسیدگی شناخته شده‌اند و در ماده ۱۱ قانون مبارزه با پولشویی آمده است: شعبی از دادگاه‌های عمومی در تهران در صورت نیاز مراکز استان‌ها به امر رسیدگی به جرم پولشویی و جرایم مرتبط اختصاص می‌یابد. اختصاصی بودن شعبه مانع رسیدگی به سایر جرایم نیست.

نظام مجازات‌ها

ایران به لحاظ موقعیت ژئوپولیتیکی منطقه، همواره محل نقل و انتقال محموله‌های غیرقانونی بوده است. وجود دولت‌مردان ستمگر در راس حکومت نیز به تحصیل درآمدهای نامشروع دامن می‌زده است. از ابتدای پیروزی انقلاب، حاکمان نظام اسلامی به فکر مبارزه با درآمدهای نامشروع بوده و در این راستا اصول قانون اساسی و موادی از قوانین موضوعه را به امر مبارزه با تحصیل درآمدهای نامشروع اختصاص داده‌اند. در این قسمت به قوانین مربوط به مبارزه با پولشویی پرداخته می‌شود. مواد ۲۸ و ۳۰ قانون اصلاح قانون تشدید مبارزه با مواد مخدر به ضبط و مصادره اموال نامشروع اشاره کرده و ماده ۲ قانون تشدید مبارزه با اختلاس، ارتشا و کلاهبرداری، موضوع ضبط مال نامشروع را مورد توجه قرار داده است. در قانون نحوه اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی هم به ضبط و مصادره اموال ناشی از سوءاستفاده اشاره شده است. ماده ۹ قانون مبارزه با پولشویی نیز چنین مقرر می‌کند: مرتکبان جرم پولشویی علاوه بر استرداد درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم مشتمل بر اصل و منافع حاصل (اگر موجود نباشد، مثل یا قیمت آن)، به جزای نقدی به میزان یک‌چهارم عواید حاصل از جرم محکوم می‌شوند که باید به حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز گردد. تبصره‌های این ماده نیز به این شرح است.

تبصره ۱- چنانچه عواید حاصل به اموال دیگری تبدیل یا تغییر یافته باشد، همان اموال ضبط خواهد شد.

تبصره ۲- صدور و اجرای حکم ضبط دارایی و منافع حاصل از آن در صورتی است که متهم به لحاظ جرم منشأ مشمول این حکم قرار نگرفته است.

تبصره ۳- مرتکبان جرم منشأ در صورت ارتکاب جرم پولشویی، علاوه بر مجازات‌های مقرر مربوط به جرم ارتكابی، به مجازات‌های پیش‌بینی شده در این قانون محکوم خواهند شد.

در ماده ۱۰ این قانون نیز بیان شده است که اگر اموری نیاز به مجوز قضایی داشته باشد، باید طبق مقررات قضایی انجام پذیرد و قوه قضاییه مکلف به همکاری خواهد بود.

قوانین تشخیص هویت مشتریان و نگهداری اطلاعات ثبت شده

ماده ۱- موسسات مالی نباید حساب‌های بی نام یا با نام‌های جعلی را افتتاح نمایند. موسسات مالی باید ملزم به تشخیص هویت افراد از طریق مدارک قابل اعتماد دیگر شوند و باید هویت مشتریان خود را هنگام ارتباطات بازرگانی و یا انجام نقل و انتقالات به خصوص هنگام افتتاح حساب جاری یا پس انداز، نقل و انتقال حوالجات، اجاره صندوق امانات و همچنین، نقل و انتقال وجوه نقد در مقادیر زیاد ثبت کنند.

برای احراز هویت نهادهای قانونی، موسسات مالی باید اقدامات زیر را انجام دهند.

الف - برای احراز هویت مشتریان باید از مراجع قانونی یا از خود مشتری یا هر دو استفاده کرد. مدارک ثبت شرکت شامل اطلاعات مربوط به نام مشتری، مجوز قانونی، نشانی، نام مدیران و صاحبان منصب و قدرت در نهاد مذکور برای احراز هویت ضروری می‌باشد.

ب - علاوه بر این، باید هویت کسانی که ادعا می‌کنند که از طرف مشتری مامور به انجام امور مالی می‌باشند، نیز احراز شود.

ماده ۱۱- موسسات مالی باید اقدامات موجه و معقولی را برای بدست آوردن اطلاعات در خصوص هویت واقعی اشخاصی که از طرف، یک موسسه مامور به افتتاح حساب یا انجام نقل و انتقالات میشوند، در نظر بگیرند تا اینکه هیچ شکی وجود نداشته باشد که این افراد واقعا از طرف موسسات قانونی مامور به افتتاح حساب و انجام امور مالی شده‌اند، به خصوص شرکتها و تراست‌هایی که انجام امور بازرگانی و انجام معاملات ارتباطی با زمینه کاری آنها ندارد.

ماده ۱۲- موسسات مالی حداقل برای پنج سال باید اطلاعات مربوط به نقل و انتقالات مالی را در سطح داخلی و بین‌المللی نگهداری کنند تا بتوانند به سرعت به درخواست مسئولان ذیصلاح برای کسب اطلاعات پاسخ دهند. این اطلاعات باید برای تعقیب مجرمان کافی باشد.

موسسات مالی باید یک کپی از مدارک مربوط به تشخیص هویت مشتریان را نزد خود نگهداری کنند. این مدارک شامل گذرنامه، کارت‌های تشخیص هویت، گواهینامه رانندگی و یا مدارکی از این قبیل می‌باشد.

پرونده حسابها و فعالیت‌های مالی مربوط نیز باید حداقل تا پنج سال پس از بسته شدن حساب، نگهداری شوند. این مدارک باید در دسترس مسئولان ذیربط داخلی باشند تا مسئولان بتوانند براساس آنها به بازرسی و تعقیب مجرمان بپردازند.

ماده ۱۳- کشورها باید متوجه پول شویی از طریق ابزارها و تکنولوژی نوظهور که موجب گمنامی مجرمان میشوند باشند و در صورت نیاز تا اقدامات مناسب از طرحهای پول شویی مجرمان جلوگیری بعمل آورند.

تلاش مستمر موسسات مالی برای مبارزه با پول شویی

ماده ۱۴- موسسات مالی باید متوجه نقل و انتقالاتی که به طور غیر معمول در حجم بالا و با استفاده از روش‌های پیچیده صورت می‌پذیرد باشند. مبدا و مقصد چنین نقل و انتقالاتی تا آنجایی که ممکن است باید مورد بررسی قرار گیرند و مواد مشکوک، ثبت شوند در دسترس بازرسان نهادهای قانونی قرار گیرند.

ماده ۱۵- اگر موسسات مالی احتمال دهند که اصل وجوه ناشی از فعالیت‌های مجرمانه است، باید موارد مشکوک را سریعاً به مسئولان ذیصلاح گزارش کنند. ماده ۱۶- با اتخاذ تمهیدات قانونی مناسب، موسسات مالی اعم از مدیران و کارکنان آنها باید در مقابل تهدیدهای مجرمان حمایت شوند تا هیچگونه محدودیتی برسر راه افشای اطلاعات مربوط به فعالیت مجرمان بوجود نیاید.

ماده ۱۷- موسسات مالی مدیران و کارکنان آنها نباید اجازه دهند که مشتریان متوجه شوند که اطلاعات مربوط به آنها به مسئولان ذیصلاح گزارش میشود.

ماده ۱۸- موسسات مالی باید برنامه‌های خود را برآ مقابله با پول شویی توسعه دهند. حداقل این برنامه‌ها عبارتند از:

الف) توسعه سیاست‌ها، رویه‌ها و کنترل‌های داخلی شامل طراحی رویه‌هایی که عملکرد مدیران را شفاف ساخته و رفتارهای کارکنان را هنگامی که توسط مجرمان اجیر شوند، به خوبی نشان دهد.

ب) برنامه آموزش مداوم کارکنان

ج) ایجاد فرآیندهای بازرسی که سیستم را مورد آزمایش قرار می‌دهد

اقدامات لازم هنگام مواجهه با کشورهایی که قوانین ضد پول شویی ندارند یا اینکه قوانین آن‌ها کافی نیست

ماده ۲۰- موسسات مالی باید متعهد شوند که اصولی را که در بالا ذکر شد، در شعب و موسسات تابعه خود و خارج از کشور، به خصوص در کشورهایی که قوانین ضد پول شویی را به کار نمی‌برند یا اینکه قوانین به کار رفته در آنها کافی نمی‌باشد، تا جایی که قوانینی محلی اجازه می‌دهند، به کاربندند. زمانی که قوانین و مقررات محلی اجازه به کار بستن قوانین ضد پول شویی را به شعب و FATF موسسات تابعه نمی‌دهند، مسئولان ذیصلاح در کشور موسسه مادر، باید توسط موسسات مالی ای که نمی‌توانند دستورالعمل به کار ببندند، آگاه شوند.

ماده ۲۱- موسسات مالی باید توجه ویژه‌ای به ارتباطات بازرگانی و معاملات با اشخاص، شرکت‌ها و موسسات مالی کشورهایی که یا تعهدات ضد پول شویی را به کار نمی‌برند یا اینکه اقدامات آنها علیه پول شویی به اندازه کافی نمی‌باشند، داشته باشند. هرگاه که اهداف اقتصادی رفتارهای مالی افراد و شرکت‌ها، در چنین کشورهایی شفاف نباشد، باید سابقه این گونه افراد و شرکتها در کمترین زمان ممکن به منظور کمک به بازرسان قانونی گزارش شود.

اقدامات به عمل آمده در ایران

متأسفانه در اقتصاد ایران تاکنون به دلیل ناشناخته ماندن پیامدها و آثار زیانبار پول شویی اقدام قابل توجهی صورت نگرفته یا حساسیتی ویژه برای رویارویی با این پدیده در جامعه ایجاد نشده است. تنها اقدام مثبت در این زمینه، لایحه منع پول شویی تقدیمی دولت به مجلس شورای اسلامی است که در حال بررسی است و تا حدودی مقدمات کارها در این زمینه فراهم شده است.

دلیل این امر آن است که در جامعه ما پول شویی به عنوان یک جرم بدون قربانی شناخته می‌شود. اما اگر دقت شود، ملاحظه می‌شود که پول شویی عارضه‌ای ثانوی و متناظر با یک جرم منشاء (مقدم) مانند قاچاق موادمخدر، سرقت و دیگر فعالیت‌های مجرمانه است و تنها ناآگاهی از علت و ماهیت پول شویی است که آن را تا کنون به صورت یک معضل نامریی در نزد جامعه ایرانی ناشناخته نگاه داشته است. برپایه تعریف پول شویی و باتوجه به اینکه جرائم منشاء، لزوماً باهدف ایجاد درآمد برای مجرمان انجام نمی‌شود زمینه مبارزه با پول شویی در ایران علاوه بر پوشش مواردی مانند نقل و انتقال یا دادوستد موادمخدر، درآمدهای به دست آمده از سایر جرائم تعریف شده در چارچوب مجموعه قوانین و مقررات کنونی جمهوری اسلامی ایران را دربرمی‌گیرد.

در اکثر کشورهای پیشرفته جهان و حتی برخی از کشورهای همسایه، تعقیب مالی وجوه حاصل از قاچاق و سایر جرائم سازمان یافته، مقدم بر کنترل فیزیکی است. درحالی که در ایران تمام تلاشها، معطوف به کنترل فیزیکی است. قانون پول شویی، راههای نقل و انتقال وجوه حاصل از فعالیت‌های مجرمانه را محدود و قابل شناسایی می‌کند و با فراهم آوردن امکان سیستمی شناسی متخلفان، احتمال وقوع بسیاری از جرائم را تا حد زیادی کاهش می‌دهد.

جرائم منشا پول شویی در ایران عبارتند از: قاچاق موادمخدر، مشروبات الکلی، قاچاق کالا، گریز از مالیات، معاملات متکی به اطلاعات درونی یا محرمانه، اخاذی، ارتشاء، اختلاس، کلاهبرداری، سرقت، آدم ربایی، قتل و جنایت، قمار، ربا و فحشا.

قلمرو شمول قانون

در لایحه پیشنهادی تصریح شده است: جرم پول شویی عبارت است از هرگونه تبدیل یا تغییر یا نقل و انتقال یا پذیرش یا تملک دارایی یا منشا غیر قانونی، به طور عمدی و با علم به آن، برای قانونی جلوه دادن دارایی یاد شده می‌باشد.

این تعریف جامع و مانع نیست. به بیان دیگر، حد شمول قانون به نحوی است که در برگیرنده کلیه حالات جرم پول شویی نیست. عملیاتی که به آن پول شویی اطلاق میشود عمدتاً توسط مرتکبان جرم، از طریق موسسات مالی و واسطه‌های وجوه، به شرح زیر انجام می‌گیرد.

قراردادن یا سپردن هرگونه مال حاصل از عملیات مجرمانه نزد موسسه مالی، اعم از این که این عمل به نام خود شخص یا به نام شخص دیگری باشد.

انتقال و جابه جایی مال و وجه حاصل از عملیات مجرمانه از طریق یک موسسه مالی به یک موسسه مالی دیگر، اعم از اینکه این انتقال به نام خود شخص یا نام شخص دیگری باشد.

پرداخت یا استفاده از هر مال حاصل از اقدامات مجرمانه، توسط یک موسسه مالی صرفنظر از این که این عمل به نام خود شخص یا به نام شخص دیگر باشد.

اعطا یا هبه هر نوع مال حاصل از عملیات مجرمانه، اعم از اینکه این کار به نام خود شخص یا به نام شخص دیگری باشد.

قراردادن هر نوع مال حاصل از عملیات مجرمانه در محل امن، اعم از اینکه این عمل به نام خود شخص یا به نام شخص دیگری انجام شود.

حمل هرگونه مال حاصل از فعالیت مجرمانه به خارج از کشور

تبدیل هر نوع مال حاصل از عملیات مجرمانه به ارز یا اوراق بهادار یا ابزار مالی دیگر

همچنین به موجب قانون هرگونه معاونت و دسیسه چینی به منظور انجام پول شویی جرم تلقی شده و متضمن همان مجازات حبس و جریمه پول شویی خواهد بود. در صورتیکه جرم پول شویی توسط مدیریت یک شرکت انجام شود. مدیریت یا نماینده آن به حبس و شرکت مربوط، به جریمه محکوم خواهد شد.

لازم به ذکر است جرم پول شویی جرمی است که از ویژگی‌های خاصی برخوردار است که مبتنی بر استفاده از عواید حاصل از ارتکاب جرائم منشا است. به عبارت دیگر موضوع جرم پول شویی عبارت است از هرگونه استفاده از مال حاصل از ارتکاب جرم این جرائم عمدتاً جرائم مهمی از قبیل اختلاس، ارتشا یا قاچاق مواد مخدر و ... است. جرم مزبور مانند هر جرم دیگر دارای دو رکن اساسی است.

رکن مادی جرم، عبارت است از فعل مادی که مرتکب جرمی انجام می‌دهد، مانند مخفی کردن ماهیت منشا غیرقانونی مال حاصل از ارتکاب جرم، نقل و انتقال فیزیکی مال، کمک به شخص مجرم برای جلوگیری از تبعات آثار کیفری جرم.

رکن معنوی جرم، سو، نیت در انجام عمل مجرمانه با عمل و آگاهی از اینکه مال از ارتکاب جرم حاصل شده است.

از سوی دیگر عواید حاصل از جرم عبارت است از هرگونه مالی که مالیت داشته و به طور مستقیم یا غیر مستقیم از جرم حاصل شده باشد این اموال ممکن است منقول یا غیر منقول، مادی یا غیر مادی و... باشد. خاطر نشان می‌سازد، جرم پول شویی از مراحل مختلفی تشکیل می‌شود و تحقق هر یک از مراحل مختلف آن جهت ثبوت مسئولیت کیفری است.

تعیین مجازات

در مورد تعیین مجازات جرم پول شویی دیدگاه‌های متفاوتی وجود دارد، بعضی از کشورها این دیدگاه را دارند که مجازاتی که برای جرائم منشا مانند اختلاس، ارتشا، بجز جرائمی که از طریق سازمانی و گروهی و معاملات ناشی از آن صورت می‌گیرد در نظر گرفته می‌شود، کافی است این امر که مجرم با عواید و امکانات حاصل شده از جرم منشاء، مرتکب جرم دیگری به نام جرم پول شویی می‌شود، از لحاظ نظام حقوقی کشورهای مزبور پذیرفته نیست. زیرا براساس این نظام‌ها، جرم پول شویی تداوم جرم اولیه است که مجرم برای گریز از مجازات دست به انجام آن می‌زند.

براساس دیدگاه دیگری، جرم پول شویی شکلی از معاونت و تسهیل در امر جرم منشا است. براساس این نظریه، اشخاصی مجازات می‌شوند که قصد دارند منبع نامشروع مال را پنهان یا تحقیق و رسیدگی در مورد منبع ضبط، مصادره یا توقیف عواید حاصل از جرم را مختل کنند.

دیدگاه دیگری که میتوان آن را دیدگاه غالب دانست آن است که هرگونه معامله بر روی اموال یا دارایی‌ها با آگاهی از این که مال مورد نظر از فعالیت‌های مجرمانه حاصل شده است. برای تحقق جرم پول شویی کافی است. براین اساس، دیدگاه مزبور جرم پول شویی را شامل سه دسته از عملیات زیر میدانند

الف) مشارکت در معاملات ناشی از اموال حاصل از جرم

ب) انتقال وجوه یا اموال حاصل از جرم به داخل یا خارج از کشور

ج) مشارکت، معاونت، تسهیل در معاملات نقدی یا مال حاصل از ارتکاب جرم

لازم به ذکر است که هرچند بعضی از کشورها معتقدند مرتکبان جرم منشا نمی‌توانند برای مباشرت یا معاونت در جرم پول شویی مجازات گردند، ولی باد در نظر داشت عملی که مرتکب جرم منشا یا عواید حاصل از جرم انجام می‌دهد فعل جدیدی است که دارای عنوان جدیدی خواهد بود. این استدلال که در واقع پول شویی ادامه و استمرار جرائم منشا است و نمی‌توان برای یک عمل مجرمانه دو مجازات تعیین نمود نیز مسموع نیست. زیرا پول شویی عایدات نامشروع، مقوله دیگری است و در بسیاری از موارد مجازات جرم منشا، نمی‌تواند پوشش لازم برای جلوگیری از آثار سوء به کارگیری عواید حاصل از جرم را فراهم نماید.

با توجه به این مطالب، هرچند به نظر میرسد ماده ۲ لایحه پیشنهادی در مقام بیان این مطلب است که مجازات‌های ارتکاب جرائم منشا مانند اختلاس، ارتشا و قاچاق همچنان به قوت خود باقی است و پول شویی جرم مستقل است که دارای مجازات مستقلی میباشد، به منظور رفع ابهام واستنباط دقیق استقلال جرم پول شویی از جرم منشا، این ماده به صورت زیر اصلاح می‌شود.

مرتکبان جرم منشا، در صورت ارتکاب جرم پول شویی، علاوه بر مجازات‌های مقرر، به مجازات‌های پیش بینی شده در این قانون نیز محکوم خواهد شد. همچنین در مبحث تعیین مجازات جرم پول شویی، مشکل اساسی این است که مجازات‌های پیش بینی شده صرفاً ناظر به جزای نقدی است و مجازات‌های دیگری، مانند حبس و مجازات‌های بازدارنده برای این جرم در نظر گرفته نشده است.

باید توجه داشت، تصویب قانون به صورت دائمی است و دلایلی مانند پر بودن زندان‌ها در شرایط فعلی برای پیش‌بینی مجازات حبس، مسموع نیست.

نکته دیگر این است که باتوجه به آثار زیانبار جرم پول شویی مجازات‌های تعیین شده باید با ماهیت جرم، همخوانی داشته باشد. بنابراین با توجه به آثار سوء این جرم بر نظم اجتماعی و اقتصادی کشور، مجازات‌های زیر برای جرم پول شویی پیشنهاد میشود.

مرتکبان جرم پول شویی علاوه بر ضبط درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم مشتمل بر اصل و منافع حاصل (اگر موجود نباشد، مثل یا قیمت آن) به مجازات حبس از ۱ تا ۱۵ سال و جزای نقدی از یک چهارم تا سقف عواید حاصل از جرم محکوم میشوند.

از یک چهارم تا سقف عواید حاصل از جرم محکوم میشوند.

هراگاه کارکنان شخص حقوقی مرتکب جرم پول شویی شوند و شخص حقوقی از منافع جرم مذکور منتفع شده باشد، این شخص متضامناً با کارکنان مجرم، نسبت به دارایی‌ها و جزای نقدی متعلقه مسئولیت دارد.

مجازات پیش‌بینی شده در لایحه پیشنهادی برای شخص حقوقی صرفاً جنبه مدنی دارد و با توجه به دیدگاه غالب در جهان بهتر است که برای اشخاص حقوقی نیز مجازات جزایی در نظر گرفته شود. چنانچه شخص حقوقی از عواید جرم منتفع شده باشد، محکومیت به پرداخت جزای نقدی بلا اشکال است. ضمناً اقداماتی از قبیل لغو جواز، انحلال و سایر مجازات‌های بازدارنده امکان‌پذیر است، که به شرح زیر پیشنهاد میشود.

چنانچه شخص حقوقی به واسطه ارتکاب پول شویی از ناحیه اعضای هیات مدیره، کارکنان یا نمایندگان خود از عواید پول شویی منتفع گردد، به جزای نقدی از یک تا سه برابر امتیازات انتفاع حاصل از جرم محکوم خواهد شد.

تبصره - محکومیت شخص حقوقی به جزای نقدی، رافع مسدولیت کیفری اشخاص حقیقی که مباشر یا معاون در جرم مذکور بوده‌اند، نخواهند بود. مجازات‌های ذیل در مورد اشخاص حقوقی موضوع ماده حسب مورد به تشخیص مرجع رسیدگی اعمال خواهد شد.

انحلال و لغو جواز فعالیت و اعلام آن به مرجع ذیربط، چنانچه محرز شود شخص حقوقی صرفاً به منظور پول شویی تشکیل شده است ممنوعیت از انجام کلیه فعالیت‌ها یا عملیات خاص به مدت ۵ سال

ممنوعیت از فعالیت در محل یا مکان‌هایی که مور استفاده شخص حقوقی برای پول شویی بوده است.

درج تخلف در روزنامه رسمی و جراید کثیرالانتشار

سایر مجازات‌ها به تشخیص مرجع رسیدگی

درضمن یادآوری می‌نماید که تبصره ۴ ماده ۳ لایحه پیشنهادی مبنی بر اینکه

کیفرمعاون جرم، جزای نقدی معادل یک دهم تا یک پنجم ارزش دارایی با منشاء غیر قانونی است

اساساً اشتباه است و ناشی از عدم درک صحیح ماهیت جرم پول شویی است. در بسیاری از مواقع، معاونت در جرم پول شویی موجب تحقق جرم میشود، به این ترتیب با توجه به نقش معاونت در این جرم، پیشنهاد میشود به موجب تبصره ۲ ماده ۴۳ قانون مجازات اسلامی برای معاونت جرم پول شویی مجازات خاص یعنی همان مجازات مباشرین جرم پول شویی به صورت زیر در نظر گرفته شود.

مداخله در پول شویی از طریق تحریک و ترغیب، تطمیع و تهدید، تسهیل وقوع جرم، تهیه مخفی گاه یا فراهم آوردن وسایل ارتکاب جرم به هرنحوه به منظور فرار مجرم از مجازات یا خودداری از عواید حاصل از جرم و هرنوع معاونت در حکم، مباشرت تلقی میشود و متضمن مجازات تعیین شده برای پول شویی خواهد بود.

در ماده ۴ لایحه پیشنهادی هر شخص عالماً و عامداً برای کمک یا تسهیل جرم پول شویی مرتکب موارد زیر شود، در حکم معاونت جرم محسوب و به مجازات مربوط محکوم میگردد:

الف) عدم ارائه اطلاعاتی که برحسب وظایف قانونی و حرفه ای خود از دارایی های موضوع تبصره ماده (۱) کسب میکنند به مراجع صلاحیت دار قانونی

ب) ارائه هرگونه اطلاعات غیر واقعی به ماموران دولتی یا سایر مراجع و اشخاص ذیصلاح قانون

ج) انجام اقدامات اداری مانند ثبت در ادارات ثبت و اسناد و املاک، دفاتر اسناد رسمی و شهرداری ها و عملیات بانکی در بانک ها، موسسات مالی و اعتباری و صندوق های قرض الحسنه

د) افشای اطلاعات بدست آمده در جریان مبارزه با پول شویی توسط ماموران دولتی و سایر اشخاص، مقرر در این ماده، یا استفاده از آن به نفع خود یا دیگری توسط آن ها

ماده مذکور نیز متضمن اشکال است زیرا آنچه بعنوان معاونت در (حکم) جرم پول شویی، به شرح بالا عنوان شده است. جرائم مرتبط با پول شویی است و این جرائم طیف وسیعی از عدم ارائه گزارش دهی به هنگام، افتتاح حساب عالماً و عامداً با اسامی غیر واقعی و دروغین، قصور موسسات مالی و واسطه های وجوه در احراز هویت واقعی مشتریان و نمایندگان آن ها و غیره را در برمی گیرد.

باید توجه داشت فلسفه مجازات، پیش گیری از جرم است. چگونه میتوان قصور در ارائه گزارش را در حکم معاونت جرم پول شویی تلقی کرد چرا که جرم پول شویی بنا به ماهیت ذاتی خود غالباً با معاونت اشخاص تحقق می یابد و در اکثر جهان مجازات معاون همان مجازات مباشر است. موارد احصا شده مذکور، جرائم مرتبط با پول شویی بوده و ضرورت دارد قانونگذار با پیش بینی انواع دیگر بعنوان جرائم مرتبط با پول شویی، برای این نوع جرائم مجازات منطقی و متناسب با جرم پول شویی به شرح زیر در نظر بگیرد.

جرائم مرتبط با پول شویی

الف) عدم گزارش معاملات مشکوک به مرجع پیش بینی شده در قانون

ب) عدم گزارش دهی به هنگام،

ج) ارائه اطلاعات به اشخاص مظنون به پول شویی و افشای اطلاعاتی که به روند پول شویی خدشه وارد می سازد.

د) افتتاح انواع حسابها نزد موسسات مالی و واسطه های مالی و واسطه های وجوه با نام های واهی و غیر واقعی

ه) تخلف موسسات مالی و واسطه های وجوه در احراز هویت واقعی مشتریان و نمایندگان آن ها

و) ارائه هرگونه اطلاعات غیر واقعی به مراجع و اشخاص ذیصلاح قانونی

ز) تخلف در اجرای این قانون و آیین نامه های اجرایی و دستورالعمل های آن

تبصره - چنانچه به تشخیص مرجع رسیدگی، جرائم مرتبط از مصادیق مباشرت یا معاونت در جرم پول شویی تلقی نگردد، مرتکب به سه ماه تا دو سال حبس محکوم خواهد شد.

حفظ حقوق اشخاص ثالث

از آنجا که عواید حاصل از جرم شامل اموالی است که هر نوع مال حاصل شده از جرم به طور مستقیم وارد آن شده و سپس تبدیل یا آمیخته شده و نیز شامل درآمد، سرمایه یا امتیازات و عواید اقتصادی دیگر حاصل یا مشتق از این مال در هر مقطع بعد از ارتکاب جرم است، لذا احتمال دارد عواید حاصل از جرم با اموال مکتسب مشروع اشخاص ثالث آمیخته شود و مجازات های پیش بینی شده پیشنهادی، موجب تضییع حقوق اشخاص ثالث گردد. بدین لحاظ به منظور حفظ سلامت و ثبات اقتصادی جامعه موارد زیر پیشنهاد میشود.

اموال مشروع آمیخته با اموال و عواید از پول شویی مصون از تعرض و توقیف است. مگر از آن که اختلاط چنان باشد که تفکیک اموال پیش از کارشناسی و رسیدگی میسر نباشد. در این صورت مال موجود تا زمان تفکیک توقیف میشود. بدیهی است صاحب حق میتواند خسارات وارده از این بابت را پس از ثبوت مطالبه کند. و چنانچه اشخاص ثالث نسبت به آراء، احکام و تصمیمات مربوط به توقیف، ضبط و مصادره و سایر تصمیمات پیش بینی شده در این قانون معترض و در اموال و عواید مشمول توقیف و ضبط و مصادره حقی برای خود قایل باشند، میتوانند نسبت به آراء، احکام و تصمیمات اتخاذ شده به مرجع رسیدگی کننده اعتراض نمایند و مرجع رسیدگی پس از احراز شرایط زیر دستور مقتضی را صادر خواهد کرد.

الف) معترض به هیچ طریق در ارتکاب جرم دخالت نداشته باشد.

ب) مال مورد اعتراض از طریق قانونی و مشروع به معترض منتقل شده باشد و صوری یا ناشی از عقود و معاملات مسبوق به تبانی نباشد

ج) عدم اطلاع از این که مال یا عواید آمیخته با اموال و عواید مشروع متعلق به وی ناشی از جرم بوده است.

تبصره - مرجع رسیدگی، نوع، میزان و ارزش اصل و منافع مال معترض را در صورتیکه با عواید حاصل از جرم آمیخته شده باشد، تعیین خواهد کرد.

وظایف دستگاه ها و نهادهای مشمول قانون مبارزه با پول شویی

ماده ۵ لایحه پیشنهادی نیاز به اصلاح دارد اصلح آن است که نام موسسات و واسطه های وجوه که مکلف به ارائه اطلاعات هستند مانند بانک ها، موسسات اعتباری، شرکت های بیمه و از باب تمثیل ذکر و وظایفی که به موجب قانون برعهده آن هاست مانند احراز هویت گزارش معاملات مشکوک و ... دقیقاً ذکر شود.

درضمن پیش بینی تبصره ماده ۵ غیر منطقی است و نیاز به اصلاح دارد و باید از جمله وظایف سازمان مبارزه با پول شویی باشد. پیشنهاد میشود این ماده به صورت زیر اصلاح شود.

اشخاص، نهادها و دستگاه های مشمول این قانون از قبیل

بانک ها اعم از دولتی و غیر دولتی، موسسات اعتباری غیر بانکی، صندوق های قرض الحسنه، صندوق های بازنشستگی و تعاونی های اعتبار، صرافان

بورس های اوراق بهادار ، شرکت های کارگزاری ، صندوق ها و شرکت های سرمایه گذاری

شرکت ها و موسسات بیمه

بنیادها و موسسات خیریه

گمرک ، شرکت های حمل و نقل ، پست و سایر موسسات خدماتی ،

سایر اشخاص ، نهادها و دستگاه ها به تشخیص شورای عالی مبارزه با پول شویی مکلف به رعایت موارد زیر هستند

الف (شناسایی و احراز هویت مشتری و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل ، شناسایی و احراز سمت و هویت نماینده و وکیل واصلی واقعی

ب) ارائه اطلاعات ، گزارش ها، اسناد و مدارکی که به موجب این قانون و آیین نامه های اجرایی آن توسط سازمان مبارزه با پول شویی درخواست شود .

ج) گزارش معاملات و عملیاتی که مبلغ آن یا ارزش معادل آن بیش از مقدار تعیین شده توسط شورای عالی مبارزه با پول شویی است .

د) گزارش معاملات و عملیات مشکوک به سازمان مبارزه با پول شویی

ه) نگهداری سوابق مربوط به شناسایی مشتریان ، سوابق حسابها ، عملیات و معاملات

و) تعیین کمیته یا نماینده ای به منظور گزارش دهی و ارائه اطلاعات به سازمان مبارزه با پول شویی به منظور انجام سایر وظایف قانونی

ز) تدوین معیارهای کنترل داخل و آموزش مدیران و کارکنان به منظور رعایت مفاد این قانون و آیین نامه های اجرایی آن

تبصره ۱- نحوه شناسایی مشتری ؛ گزارش دهی و ارائه اطلاعات ، نوع اطلاعات ، ترتیب و مدت نگهداری سوابق موضوع این ماده ، مطابق آیین نامه مصوب شورای عالی مبارزه با پول شویی خواهد بود .

تبصره ۲- اشخاص مشمول این ماده برحسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود به تشخیص شورای عالی مبارزه با پول شویی از انجام تکالیف موضوع برخی از بندهای فوق معاف میشوند .

اصلاحات حقیقی و حقوقی در مواد اصلاح شده لایحه پیشنهادی در نظر گرفته شده است ، لذا ضرورتی به ابقای ماده ۶ این لایحه وجود ندارد .

وظایف ونحوه فعالیت شورای عالی مبارزه با پول شویی

اختیاراتی که به موجب ماده ۷ لایحه پیشنهادی به شورای عالی مبارزه با پول شویی محول گردیده است ، از قبیل موارد زیر

الف (سیاستگذاری ، برنامه ریزی ، هدایت و ارائه راهکارهای اجرایی

ب) اظهار نظر درباره آیین نامه اجرایی این قانون و لوایح مورد نیاز

ج) انجام هماهنگی بین دستگاه های اجرایی

نیازی به تصریح ندارد. در واقع شواری مذکور فاقد هرگونه اختیار لازم جهت پیشبرد قانون است. از سوی دیگر چنانچه به شورا اختیاراتی برای تدوین آیین نامه و مقررات براساس این قانون داده شود، این ابهام وجود دارد که مغایر با اصل ۱۳۸ قانون اساسی از ناحیه شورای نگهبان شناخته شود.

از آن جا که به موجب اصل ۱۳۸ قانون اساسی «... علاوه بر مواری که هیات وزیران یا وزیری مامور تدوین آیین نامه های اجرایی قوانین میشود، هیات وزیران حق دارد برای انجام وظایف اداری و تامین اجرای قوانین و تنظیم سازمان های اداری به وضع تصویب نامه و آیین نامه بپردازد.» لذا میتوان تدوین آیین نامه های مربوط به این قانون را به کمیسیون مرکب از وزرای عضو شورای عالی مبارزه با پول شویی محول کرد و به نظر مناسب تر میرسد که شورای مزبور ذیل اصل ۱۲۷ قانون اساسی تشکیل گردد. نظر به اینکه مصوبات این شورا در حکم مصوبات هیات وزیران است، لذا تدوین مقررات و آیین نامه در موارد خاص، بلااشکال است، بنابراین تشکیل شورای عالی مبارزه با پول شویی به موجب اصل ۱۲۷ قانون اساسی با ترکیب اعضا و اختیارات زیر پیشنهاد میشود.

به موجب اصل ۱۲۷ قانون اساسی و با تصویب هیات وزیران، شورای عالی مبارزه با پول شویی با عضویت معاون اول رییس جمهوری و وزیران امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، اطلاعات و دادگستری، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی و دادگستری، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و دادستان کل کشور در چارچوب قوانین و مقررات برای انجام وظایف زیر تشکیل میشود.

الف) ارائه راهکارهای اجرایی لازم برای مبارزه با پول شویی

ب) تدوین و تصویب مقررات و آیین نامه های اجرایی این قانون

ج) تغییرات و اصلاحات لازم در مقررات و آیین نامه های اجرایی این قانون

د) نظارت بر اجرای این قانون و ارزیابی میزان تاثیر گذاری و کارایی آن

ه) تدوین و تصویب معیارهای تشخیص موارد مشکوک به پول شویی

و) تدوین سیاست ها و برنامه های آموزشی تخصصی برای اشخاص، نهادها و دستگاه های مشمول قانون در زمینه شناسایی، گزارش دهی موارد مشکوک و نگهداری سوابق اطلاعات و اسناد

ز) تدوین سیاست ها و برنامه های آموزشی عمومی در زمینه پول شویی به منظور افزایش آگاهی مردم و تشویق آن ها به ارائه اطلاعات و همکاری با نهادهای مبارزه با پول شویی.

تبصره ۱- دبیرخانه شورا متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی بعنوان دبیر و تعدادی کارشناس خبره در زمینه های اقتصادی، مالی، حقوقی و سایر زمینه های مرتبط است که مقر آن در وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره ۲- شورای عالی مبارزه با پول شویی مکلف است گزارش عملکرد سالانه خود را حداکثر سه ماه پس از پایان سال به هیات دولت ارائه کند.

ماده ۷ لایحه پیشنهادی مقرر می دارد: سازمان دهی لازم برای نظارت، بازرسی، جلوگیری از امحای آثار و دلایل جرم پول شویی، طرح شکایت و رسیدگی مقدماتی اجرای دقیق مفاد این قانون و سازوکارهای اداری لازم برای تحقق اهداف آن با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیات وزیران مشخص میشود.

در واقع ماده ۸ در مقام بیان تشکیل دفتر اطلاعات مالی یا سازمان مبارزه با پول شویی است. وظایف این سازمان و اختیارات آن باید به موجب قانون مشخص باشد. زیرا اخذ اطلاعات از دستگاه‌های مشمول قانون، تجزیه و تحلیل اطلاعات، ارجاع پرونده متخلفین به مرجع قضایی و دیگر وظایفی که در سایر کشور های جهان به این گونه نهادها محول می‌گردد، نیاز به تصریح در قانون دارد. از این رو، پیشنهاد میشود سازمان مبارزه با پول شویی با وظایفی به شرح زیر تشکیل شود.

سازمان مبارزه با پول شویی عهده دار وظایف زیر است

دریافت، جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات و گزارش های ارسالی از طرف اشخاص، نهادها و دستگاه های مشمول این قانون
اقدامات مقتضی جهت شناسایی، ردیابی، انستداد حساب ها و توقیف اموال مشکوک
بازرسی و معاینات محلی ونظارت بر عملکرد اشخاص، نهاد ها و دستگاه های مشمول این قانون در زمینه مبارزه با پول شویی
همکاری و تبادل اطلاعات مبتنی بر روابط متقابل با نهادهای مبارزه با پول شویی در سایر کشورها
تحصیل اطلاعات، جمع آوری دلایل و مدارک و اسناد و هر اقدام دیگری که برای کشف جرم لازم است
اعلام جرم و تقاضای تعقیب کیفری و ارائه اطلاعات، اسناد و مدارک مربوط به پول شویی به مراجع قضایی
انجام سایر وظایفی که براساس این قانون و آیین نامه های اجرایی آن یا قوانین مرتبط، بر عهده سازمان مذکور گذاشته شده است
تبصره ۱- رئیس سازمان مسئول گزارش دهی به شورای عالی مبارزه با پول شویی است و باید گزارش عملکرد سالانه سازمان را حداکثر دو ماه پس از پایان سال به شورای مزبور ارائه کند.
تبصره ۲- تعقیب کیفری درموارد مذکور در این قانون منوط به اعلام شکایت سازمان مبارزه با پول شویی است.

سازمان به منظور انجام وظایف قانونی خود از اختیارات زیر برخوردار است

حق درخواست ادای توضیح یا ارائه هرگونه اسناد و مدارک مورد نیاز برای بررسی و رسیدگی به موضوع از اشخاص، نهادها و دستگاه های مشمول این قانون.

حق ورود به محل اقامت اشخاص مظنون یا محل نگهداری اموال مشکوک و مدارک مرتبط با پول شویی به منظور جلوگیری از اختفا یا امحای آثار و دلایل وقوع جرم.

حق درخواست ارائه و ضبط سوابق بانکی، مالی و تجاری

صدور دستورمبنی بر جلوگیری از نقل و انتقال اموال و معلق نمودن معامله مشکوک به پول شویی و مسدود کردن حساب های سپرده یا حساب های مشابه به مدت حداکثر ۷۲ ساعت

لازم به ذکر است که این سازمان به موجب قانون، وظیفه تعقیب کیفری مرتکبان جرم پول شویی را دارد. درضمن از آنجا که جرم پول شویی یکی از جرائم مالی محسوب میشود و رسیدگی به آن نیاز به تخصص دارد و همچنین آیین دادرسی آن از سرعت ویژه برخوردار است پیشنهاد میشود برای این منظور دادگاه ویژه ای به شرح زیر تشکیل شود

شعب ویژه ای از دادگاه های عمومی در تهران و در صورت نیاز در مراکز استان ها به منظور رسیدگی به جرم پول شویی و جرائم مرتبط تشکیل شود

در ضمن در لایحه پیشنهادی دولت ، موارد بسیاری به شرح زیر دیده نشده است که نیاز به تصریح دارد

مصونیت گزارش دهنده با حسن نیت از هرگونه تعقیب کیفری وجبران خسارات وارده در جریان قانون

عدم تسری ضرورت حفظ اسرار حرفه ای و هرگونه تعهدات رازداری به اشخاصی که به موجب قانون خاص ملزم به انجام این وظایف هستند

تعریف مصادره

در لغت نامه ها از جمله معانی مصادره «جریمه و بازگیری مال» آمده است یا به تعبیر دیگر، هرگاه معلوم شود که مال نزد کسی متعلق به او نیست ، به درخواست مالک واقعی ، آن مال از متصرف گرفته شده و به مالک واقعی بازگردانده می شود و اگر مجهول المالک باشد به بیت المال داده می شود. اگر شخصی مرتکب جرمی شده که طبق قانون ، یکی از مجازات های آن مصادره اموال است مال مصادره شده به مرجعی که در قانون معین شده تحویل می شود

در جرایم موادمخدر، ماده ی ۱۱ «لایحه ی قانونی راجع به اصلاح قانون منع کشت خشخاش و استعمال تریاک»، مصوب تیرماه سال ۱۳۳۸ چنین آمده است

در موارد مذکور در ماده چهار و قسمت اخیر ماده هفت این قانون ، وسیله نقلیه موتوری حامل موادمخدر که مال مرتکب بوده و در حین کشف به دست مأمورین افتد به دستور دادستان موقتاً توقیف و در صورت محکومیت مرتکب ، طبق رأی دادگاه به ملکیت وزارت بهداشتی استقرار خواهد یافت .

بنابراین ، برای نخستین بار مشاهده می شود که در جرایم موادمخدر طبق قانون ، از سال ۱۳۳۸، وسیله ی نقلیه ی متعلق به مجرم با حکم دادگاه مصادره می شود و از مالکیت مجرم خارج و به وزارت بهداشتی تحویل می گردد .

مجازات مصادره ی اموال درباره ی مجرمان موادمخدر در قانون اصلاحی قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب سال ۱۳۷۶ نیز همانند قوانین قبل از آن ، در مواردی مقرر گردیده که برای آگاهی بیشتر به متن قانون مراجعه شود .

مصادره ی اموال حاصل از قاچاق موادمخدر و جرم شناختن عمل پولشویی ، در کنوانسیون بین المللی مبارزه با قاچاق موادمخدر و روانگردان سال ۱۹۸۸، که جمهوری اسلامی ایران با تصویب قوه ی مقننه در سال ۱۳۷۰ به آن پیوسته و این کنوانسیون بر اساس ماده ۹ قانون مدنی در حکم قوانین داخلی کشور می باشد، مقرر شده که منشأ برقراری مجازات مصادره ی اموال و جرم شناختن پولشویی در مورد جرایم مربوط به موادمخدر، در سیاست جنایی و قوانین جزایی بسیاری از کشورها و اتحادیه های جهانی عضو کنوانسیون یاد شده می باشد .

جرم شناخته شدن پولشویی در کنوانسیون پارلمو مربوط به جرایم سازمان یافته ۷ که در سال ۲۰۰۰ به امضای دولت ها از جمله جمهوری اسلامی ایران رسیده تأکید شده است .

این کنوانسیون علاوه بر این که در موارد درآمدهای مشکوک به عواید ناشی از جرم ، اماره مجرمیت متهم را بر اصل برائت مقدم داشته، واستار نسخ مقررات مربوط به رازداری حرفه ای در مورد بانک ها در خصوص معرفی حساب های مشکوک شده است .

بحثی پیرامون مقایسه قوانین ایران با پیش‌نویس کنوانسیون مبارزه با فساد

بحثی پیرامون مقایسه قوانین ایران با پیش‌نویس کنوانسیون مبارزه با فسادپول‌شویی پدیده‌ای است که معمولاً منشاء مجرمانه دارد و به منظور حلیت بخشیدن به درآمدهای ناسالم و غیرقانونی به کار گرفته می‌شود. چندی است دولتها درصدد برآمده‌اند تا با این پدیده شوم اقتصادی و بعضاً سیاسی برخورد جدی نمایند. دولت ایران نیز اگر چه کمی دیرتر ولی هماهنگ و همراه با سایر دول عزم خود را جزم نموده است تا به منظور مقابله با اصل پول‌شویی و آثار مخرب و زیانبار آن، تمهیداتی را فراهم و در قالب یک لایحه قانونی به مبارزه با این ناهنجاری اقتصادی برخاسته و به آن وصف مجرمانه بخشد. پول‌شویی که فی‌الواقع یکی از مصادیق فساد اقتصادی به شمار می‌رود مجموعه اقدامات و فعالیت‌هایی را در برمی‌گیرد که طی آن مجرمین تمامی درآمدهای نامشروع و غیرقانونی خود را که از طریق قاچاق کالا و مواد مخدر، خرید و فروش اسلحه و حتی قاچاق زنان و کودکان، به دست می‌آورند، از مجرای قانونی همانند سیستم بانکی عبور داده و به آن صیغه قانونی و مشروع می‌دهند. این عملیات نه تنها درآمدهای غیرقانونی حاصل از اعمال مجرمانه را موجه ساخته و تبه‌کاران را به استمرار و ادامه تخلفات خود بیشتر ترغیب می‌کند، موازنه اقتصادی کشور را نیز بر هم زده و تراز مالی سالانه کشور را نیز به غلط نشان می‌دهد. زیرا افزایش نقدینگی و درآمدهای ارزی کشور که به نحو ناصحیح در صورتهای مالی درج و ملحوظ می‌شود، دولتمردان را به اشتباه انداخته و به تصور غیر واقع افزایش سرمایه و درآمدهای دولت، سیاست‌گذارهای مالی و پولی کشور را متأثر می‌سازد. به همین جهت دولتها قادر نخواهند بود کنترلی بر امور مالی و اقتصادی خویش داشته و تعادل مناسبی را در بودجه تنظیمی و مصوب برقرار کنند. بنابراین مبارزه با آن صرفاً یک همکاری بین‌المللی را می‌طلبد تا بتوان با حراست از امنیت اقتصادی درون و برون مرزی کشور، به نتیجه مطلوب دست یابد.

اخیراً به منظور حصول اهداف فوق، لایحه مبارزه با جرم پول‌شویی در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفت و کلیات آن در تاریخ‌های ۸۲/۵/۱۲ و ۸۲/۵/۱۴ به تصویب مجلس رسید.

علاوه بر مورد فوق، مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۰ وجود یک کنوانسیون مستقل برای مبارزه با فساد را ضروری تشخیص داد که بر همین اساس کمیته ویژه‌ای مرکب از نمایندگان بیش از یکصد کشور جهان در وین تا کنون چهار نشست دو هفته‌ای را مورد بررسی قرار دادند. در نشست‌های مزبور، نماینده دولت ایران (Corruption) داشته‌اند و پیش‌نویس کنوانسیون مبارزه با فساد نیز در ضمن هیات‌اعزامی شرکت داشته است. این کنوانسیون در نظر دارد تا یک قانون بین‌المللی را توسط کشورهای عضو کنوانسیون به تصویب برساند. درپیش‌نویس کنوانسیون مبارزه با فساد، از کشورهای عضو خواسته شد تا در صورت فقدان سابقه قانونی در خصوص مواد و مقررات این کنوانسیون، مدلول مواد مزبور را در قوانین داخلی خود به تصویب رسانده و با دیگر کشورهای عضو کنوانسیون معاهدات قضایی منعقد سازند.

به هر حال لازم بود ابتدا مقررات و قوانین موجود در نظام قانونی و قضایی ایران بررسی و با مواد کنوانسیون تطبیق داده شود و مواردی هم که سابقه تقنین در ایران ندارد اعلام گردد. در این مقاله تحقیق و بررسی درحد بضاعت نگارنده انجام پذیرفت که ذیلاً مواد مهم کنوانسیون در بدو امر به اختصار آمده است و سپس با مواد قانونی مرتبط با آن در سیستم قانونی ایران تطبیق داده شده است. بدیهی است بسیاری از مواد قانونی مورد مقایسه کاملاً و عیناً با مواد کنوانسیون انطباق ندارد اما سعی شده است تا حتی المقدور مواد قانونی مشابه آورده شود.

موضوع ایجاد سازگاری بین رازداری بانکی و اقدامات مربوط به مبارزه با فساد = هم اکنون رازداری بانکی مطابق با ماده ۱۰۵ قانون آیین دادرسی کیفری جدید و ماده ۲۱۲ قانون آیین‌دادرسی مدنی جدید به کیفیتی از بین رفته و دادگاهها اختیار دارند در این زمینه از بانکها

نسبت به حسابهای مشتریان آنها استعمال نموده و بانکها مکلف به تبعیت هستند در این خصوص مواد ۳۰۴ و ۳۹۹ آیین دادرسی مدنی سابق از حیث مستثنی شدن بانکها قابل توجه است .

در بند ب ماده ۱ ، از جمله اهداف کمیسیون، استرداد عواید ناشی از فساد به کشورهای اصلی است . بحث استرداد وجوه و اموال حاصله از جرم در مادتهای ۹ و ۱۰ قانون مجازات اسلامی ایران و همچنین برخی از مقررات خاص مانند ماده ۱ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری سال ۱۳۶۷ و ماده ۲ قانون مجازات اخلاکگران در نظام اقتصادی کشور مصوب ۱۳۶۹/۹/۱۹ پیش بینی شده است اما در روابط بین الملل می باید از عهدنامه استرداد مجرمین ، استمداد جست بند ۲ ماده ۲ کنوانسیون از این مورد تحت عنوان عایدات کیفری نام برده است .

بند ل ماده ۲ (گزینه اول - فساد) - در این قسمت مقررات قانونی ایران از جمله مواد ۵۸۸ به بعد قانون مجازات اسلامی و قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری سال ۱۳۶۷ تقریر حکم نموده است و بعلاوه در گزینه دوم فساد نیز منظور از فساد ، افعال مندرج در کنوانسیون و جرائم قانونی مصوب در هر کشور عضو می باشد .

بند ۲ ماده ۳ کنوانسیون ، نظر بر جرائم مطلق یا جرائم بدون نتیجه خاص دارد لهدذا ضرورت ندارد جرائم مربوط به فساد ، منتهی به ضرر یا ایجاد خسارت در املاک دولت شود البته می باید به جای املاک از عنوان اموال و هر نوع حقوق متعلق به دولت استفاده نمود .

صلاحیت قضایی هر دولت عضو در مواردی طبق این کنوانسیون جریان می یابد که فساد و جرائم مرتبط با آن ، حقوق یکی از اعضای کنوانسیون را مورد تعرض قرار دهد . در این صورت در اجرای این کنوانسیون ، همکاری قضایی سایر دول عضو به منظور کمک به دولت عضو زیان دیده به منظور تعقیب متهم و جمع آوری دلایل و اعاده اموال ناشی از جرم ضرورت می یابد والا هرگاه تمامی ارکان جرم و از جمله شخص متهم و اموال ناشی از جرم در یک کشور موجود باشد ، صلاحیت مراجع قضایی سایر دول عضو کنوانسیون، منتفی است از این حیث مواد ۳ الی ۸ قانون مجازات اسلامی قابل توجه است .

کنوانسیون در مواردی که یک دولت و حکومت سیاسی ، مرتکب فساد و جرائم موضوع این کنوانسیون گردد ، ساکت است و حکم خاصی ندارد .

طرح مطالعاتی مبارزه با جرم پولشویی مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی

پولشویی روی دیگر یا نیمرخ مالی فعالیت های بزه کارانه ای است که در آن عواید حاصل از فعالیت های مجرمانه وغیرقانونی طی روندی در مجاری قانونی تطهیر و پاک میشود . پول شویی یا تطهیر پول فعالیتی مجرمانه ، در مقیاس بزرگ ، گروهی ، مستمر و دراز مدت است که میتواند از محدوده سیاسی کشور مفروض نیز فراتر رود .

پول شویی یک فرآیند سه مرحله ای است : مرحله نخست مستلزم قطع هرگونه ارتباط مستقیم بین پول و جرمی که پول از آن تولید شده مرحله دوم مخفی کردن رد پول برای جلوگیری از تعقیب آن و مرحله سوم بازگرداندن مجدد پول به مجرم به صورتی که منشأ ، نحوه اکتساب و محل جغرافیایی آن قابل ردیابی نباشد .

پول شویی آثار زیانبار بر اقتصاد ، جامعه و سیاست دارد . آلوده شدن و بی ثباتی اقتصاد ، تضعیف بخش خصوصی و برنامه های خصوصی سازی ، کاهش کنترل دولت بر سیاست های اقتصادی ، کاهش درآمد دولت ها ، فاسد شدن ساختار حکومت ، بی اعتمادی مردم ، بی اعتباری دولت ها و نهاد های اقتصادی کشور و تنها بخشی از این آثار است .

طرح‌های نوین متعددی برای مقابله با پول شویی در سطح بین‌المللی تدارک دیده شده است: سازمان‌های بین‌المللی مانند سازمان ملل برای مقابله با این مشکل در پایان دهه ۱۹۸۰ قدم‌های نوآورانه‌ای برداشته‌اند.

نتیجه‌گیری

پول شویی روی دیگر یا نیم‌رخ مالی فعالیت‌های بزهکارانه‌ای است که در آن عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه و غیرقانونی طی رونمایی در مجاری قانونی تطهیر و پاک می‌شود.

پول شویی یا تطهیر پول فعالیت مجرمانه در مقیاس بزرگ، گروهی، مستمر و درازمدت است که می‌تواند از محدوده سیاسی یک کشور مفروض نیز فراتر رود.

پولشویان با توجه به موارد زیر در سطح ملی و بین‌المللی به صورت حریفی فعال عمل کرده و اقدامات سازمان یافته پیچیده‌ای برای تطهیر عواید غیرقانونی خود به مرحله اجرا درمی‌آورند.

ناکافی بودن مقررات و نظارت در مؤسسات مالی، فقدان قوانین و مقررات مناسب برای ایجاد مؤسسات مالی، نبود قوانین مربوط به شناسایی مشترک در مؤسسات مالی پنهان‌کاری بیش از اندازه در مؤسسات مالی؛ فقدان سیستم موثر گزارش دهی در معاملات مشکوک؛

الزامات ناکافی مربوط به قانون تجارت برای ثبت فعالیت‌های بازرگانی؛

وجود موانع بر سر راه همکاری‌های بین‌المللی در حیطه مسئولان اجرایی؛

ضعف همکاری‌های بین‌المللی در حیطه مسئولان قضایی معاضدت قضایی

برپایه مطالب فوق در مورد پول شویی و با عنایت به واقعیات موجود اقتصاد ایران، مبارزه با پدیده پولشویی، نقل و انتقال وجوه حاصل از مواردی مانند قاچاق مواد مخدر و مشروبات الکلی، قاچاق کالا، گریز از مالیات، معاملات متکی به اطلاعات درونی یا محرمانه، اخاذی، ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری، سرقت، آدم ربایی، قتل و جنایت، قمار، ربا، فحشاء و سایر جرائم سازمان یافته و تعریف شده در چارچوب مجموعه قوانین و مقررات کنونی جمهوری اسلامی ایران را در برمی‌گیرد.

جهت گیری قانون مبارزه با پول شویی و آئین نامه‌های اجرایی آن باید طوری باشد که راه‌های مصرف و نقل و انتقال وجوه حاصل از قاچاق و سایر فعالیت‌های مجرمانه را محدود و قابل شناسایی کند. از این رو، وظیفه اصلی قوه مقننه تصویب قوانین و ابزارهای حقوقی لازم برای مراجع مسئول مبارزه با پول شویی است.

اولین قدم در این راه، جرم اعلام کردن پولشویی است. یعنی مجلس با تصویب قانونی باید به مراکز قضایی و انتظامی، اختیار مجازات پولشویان و مصادره دارایی‌های حاصل از ارتکاب جرم پول شویی را بدهد. همچنین باید چارچوبی تدوین شود که طبق آن، مراکز مسئول مبارزه با پولشویی بتوانند اطلاعات به دست آمده را بین خود و هم‌تایان خارجی مبادله کنند.

چنانچه گفته شد، پولشویی لطمه‌های زیانبار اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی جبران‌ناپذیری بر پیکره اقتصاد کشورها وارد می‌کند. به منظور کنترل، پیشگیری و مقابله با این پدیده، کنوانسیون ملل متحد برای مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی در سال ۲۰۰۰ میلادی به تصویب رسید و جمهوری اسلامی ایران به آن ملحق شد. در این راستا نیز سند همکاری بین‌المللی به امضا

رسید و لایحه مبارزه با پولشویی از سوی دولت تدوین و به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد. این لایحه در تاریخ ۲ بهمن ماه ۱۳۸۶ به تصویب رسید و بدین ترتیب، قانون مبارزه با پولشویی لازم‌الاجرا شد. هدف از تصویب قانون مبارزه با پولشویی، جرم‌انگاری، پیشگیری قانونی از طریق مراجع و نهادهای مسئول و مبارزه با این پدیده است؛ تا فعالیت اقتصادی جامعه سالم باشد، از ترویج و تحصیل درآمدهای نامشروع جلوگیری به عمل آید و رشد فعالیت اقتصادی غیردولتی و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و تعاونی به منظور اشتغال جوانان و رفع بیکاری تضمین و معیشت شهروندان تأمین شود. به هر اندازه اقتصاد زیرزمینی بیشتر فعال شود و پنهان کاری در جامعه گسترش پیدا کند، اقتصاد سالم از جامعه رخت برمی‌بندد، انگیزه سرمایه‌گذاری از بین می‌رود و امنیت اقتصادی جامعه دچار تزلزل می‌شود. با این روش می‌توان از پولشویی جلوگیری کرد و مانع درآمدهای حاصل از فعالیت‌های مجرمانه شد

منابع و ماخذ

mony Inside laundrymen "the Business
تهران: کلک آزادگان، ۱۳۸۱
"laundering the world's third largest

تهران: انتشارات صفی‌علیشاه، ۱۳۸۰
"Opium: a History" - نوایی، منوچهر. تاریخ تریاک. ترجمه کتاب

دکتر احد باقر زاده، (۱۳۸۲)؛ جرایم اقتصادی و پولشویی، مجمع علمی و فرهنگی مجد

سید حسن اسعدی پژوهشی بنیادی درباره‌ی موادمخدر، ناشر مؤلف، تهران: ۱۳۸۲

طرح مطالعاتی مبارزه با جرم پول شویی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تیرماه ۱۳۸۲ مرداد و شهریور ماه ۱۳۸۲

مجله مجلس علمی - پژوهشی مجلس شورای اسلامی - شماره ۳۷ سال دهم بهار ۱۳۸۲

پولشویی و مفاهیم آن نویسنده: اکبر صفدری - ۲۹/۱/۱۳۹۲

پولشویی، مجموعه سخنرانی‌ها و مقالات همایش بین‌المللی مبارزه با پولشویی، شیراز، ۷ و ۸ خرداد ماه ۱۳۸۲، چاپ کمیته معاضدت

قضایی ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری

شریفی لرستانی، عبدالرسول (۱۳۸۵)؛ پولشویی از منظر حقوق جزای داخلی و معاهدات بین‌المللی، پایان‌نامه دانشکده حقوق دانشگاه شهید

بهشتی

علی اصغر شفیعی خورشیدی، مستشار دادگاه تجدیدنظر و مدرس دانشگاه -نقل از نشریه ماوی

علی اصغر شفیعی خورشیدی، (۱۳۸۶)؛ مجموعه قوانین و مقررات جزایی جرایم اقتصادی، انتشارات مردم‌سالاری

فصلنامه مجلس و پژوهش (ویژه‌نامه پولشویی)، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۲، شماره ۳۷ ۱۳۸۲

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۲ بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی

مقررات پیشگیری از پولشویی در مؤسسات مالی مصوب ۱۸ آبان ماه ۱۳۸۱ شورای پول و اعتبار
میرمحمدصادقی، دکتر حسین (۱۳۷۷)؛ حقوق جزای بین الملل و مجموعه مقالات، نشر میزان، چاپ اول
ابعاد و شیوه‌های پولشویی در ایران و جهان از زبان معاون اقتصادی بانک مرکزی farsnews.com
روان باسوورث (دیویس)، سالت مارس (گراهام)، "پولشویی" ترجمه نصر الله امیر بشیری، تهران، معاونت آموزشی ناجا ۱۳۷۶
دکتر محسن مجبی، گزارشی در رابطه با پولشویی به وزارت بازرگانی مورخ ۱۳۸۱/۴/۲۷
میرمحمد صادقی، دکتر حسین، "ملاحظات دربارہ تروریسم" مجله تحقیقات دانشگاه حقوق دانشگاه شهید بهشتی، شماره ۳۳-۳۴
نقش پول شویی در فرایند تقلب، گفت‌وگو با فریده تذهیبی، [مجله حسابرس \(سازمان حسابرسی\)](#)

منابع به زبان انگلیسی

www.seemorgh.com/news

<http://babakia.persianblog.ir>

<http://www.magiran.com/npview.asp۱۱۸۸۳۴۰>